

Högskolan

Sammanfattning

I betänkandet behandlas drygt 90 motionsyrkanden om högskolan från den allmänna motionstiden 2009. Motionsyrkandena avser bl.a. övergripande högskolefrågor, framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, nya högskoleutbildningar, högskoleutbildningars innehåll, breddad rekrytering och tillträdesfrågor, vidareutbildning och validering och studentfrågor.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden och hänvisar i huvudsak till gällande bestämmelser, aviserade propositioner, planerade eller vidtagna åtgärder samt i övrigt pågående utrednings- och beredningsarbeten.

I betänkandet finns reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Utskottets överväganden	6
Övergripande högskolefrågor	6
Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten	10
Nya högskoleutbildningar	13
Högskoleutbildningars innehåll	16
Breddad rekrytering och tillträdesfrågor	21
Vidareutbildning och validering	25
Övriga utbildningsfrågor	27
Studentfrågor	28
Reservationer	31
1. Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (s, v, mp)	31
2. Systemet för resurstilldelning m.m., punkt 2 (s)	32
3. Samordningen av högskolepedagogiska frågor, punkt 3 (s, v, mp)	32
4. Jämställdhet inom högskolan, punkt 4 (mp)	33
5. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, punkt 5 (s)	34
6. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, punkt 5 (v)	35
7. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, punkt 5 (mp)	35
8. Nya högskoleutbildningar, punkt 6 (v)	36
9. Nya högskoleutbildningar, punkt 6 (mp)	37
10. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 7 (v)	37
11. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 7 (mp)	38
12. Kurser i barnets rättigheter, punkt 8 (v, mp)	39
13. Breddad rekrytering och tillträdesfrågor, punkt 9 (mp)	39
14. Möjligheten till samlat betygskort, punkt 10 (s)	40
15. Betyg i modersmål, punkt 11 (mp)	41
16. Urval till högskoleutbildning, punkt 12 (s, v, mp)	41
17. Studier under hela året, punkt 14 (s)	42
18. Övriga utbildningsfrågor, punkt 15 (s, v, mp)	43
19. Försöksverksamhet med studentkontrakt, punkt 16 (mp)	43
20. Uppföljning av kårobligatoriets avskaffande, punkt 17 (s)	44
21. Studentfrågor, punkt 18 (s, v, mp)	44
22. Högskolans personal, punkt 19 (mp)	45
Särskilda yttranden	46
1. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, punkt 5 (s)	46
2. Nya högskoleutbildningar, punkt 6 (s)	46
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	47
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	47

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande högskolefrågor

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub218, 2009/10:Ub523, 2009/10:Ub536, 2009/10:Ub555 yrkande 1, 2009/10:N369 yrkande 6 och 2009/10:N472 yrkande 2.

Reservation 1 (s, v, mp)

2. Systemet för resurstilldelning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub555 yrkande 2 och 2009/10:N475 yrkande 3.

Reservation 2 (s)

3. Samordningen av högskolepedagogiska frågor

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub463.

Reservation 3 (s, v, mp)

4. Jämställdhet inom högskolan

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ju381 yrkandena 34 och 36.

Reservation 4 (mp)

5. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:C390 yrkande 51, 2009/10:Sf211 yrkande 54, 2009/10:Ub240, 2009/10:Ub255, 2009/10:Ub281, 2009/10:Ub322, 2009/10:Ub346, 2009/10:Ub355, 2009/10:Ub479, 2009/10:Ub499, 2009/10:Ub500, 2009/10:Ub533, 2009/10:Ub539, 2009/10:Ub565 yrkandena 2 och 3 samt 2009/10:N468 yrkande 3.

Reservation 5 (s)

Reservation 6 (v)

Reservation 7 (mp)

6. Nya högskoleutbildningar

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub210, 2009/10:Ub234, 2009/10:Ub263 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub269, 2009/10:Ub334 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub360 yrkande 3, 2009/10:Ub413 yrkande 2, 2009/10:Ub455, 2009/10:Ub504 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub524 yrkande 1 och 2009/10:N389 yrkande 10.

Reservation 8 (v)

Reservation 9 (mp)

7. Högskoleutbildningarnas innehåll

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Fi254 yrkande 1, 2009/10:Ju265 yrkande 12, 2009/10:Ju381 yrkande 35, 2009/10:So335 yrkande 2, 2009/10:So403 yrkande 2, 2009/10:So510 yrkande 4,

2009/10:So529 yrkande 2, 2009/10:So583 yrkande 21, 2009/10:So634 yrkande 3, 2009/10:So658, 2009/10:Ub205, 2009/10:Ub253, 2009/10:Ub264 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub265, 2009/10:Ub293, 2009/10:Ub331, 2009/10:Ub335, 2009/10:Ub336, 2009/10:Ub339, 2009/10:Ub503 yrkande 4, 2009/10:Ub549 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub570, 2009/10:MJ471 yrkande 2 och 2009/10:A210 yrkande 5.

Reservation 10 (v)

Reservation 11 (mp)

8. Kurser i barnets rättigheter

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:So512 yrkande 2 och 2009/10:Ub379.

Reservation 12 (v, mp)

9. Breddad rekrytering och tillträdesfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub315, 2009/10:Ub349 yrkande 8 och 2009/10:Ub365.

Reservation 13 (mp)

10. Möjligheten till samlat betygsdokument

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub551 yrkande 8.

Reservation 14 (s)

11. Betyg i modersmål

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub349 yrkande 9.

Reservation 15 (mp)

12. Urval till högskoleutbildning

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub349 yrkandena 10 och 11 samt 2009/10:Ub555 yrkandena 4 och 6.

Reservation 16 (s, v, mp)

13. Vidareutbildning och validering

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:So311, 2009/10:Ub461 och 2009/10:Ub494.

14. Studier under hela året

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub394.

Reservation 17 (s)

15. Övriga utbildningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub209, 2009/10:Ub349 yrkande 5 och 2009/10:Ub561.

Reservation 18 (s, v, mp)

16. Försöksverksamhet med studentkontrakt

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub349 yrkande 6.

Reservation 19 (mp)

17. Uppföljning av kårobligatoriets avskaffande

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ub242.

Reservation 20 (s)

18. Studentfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2009/10:Ub349 yrkande 15, 2009/10:Ub357 yrkande 3 och 2009/10:Ub487.

Reservation 21 (s, v, mp)

19. Högskolans personal

Riksdagen avslår motion 2009/10:Ju381 yrkande 39.

Reservation 22 (mp)

Stockholm den 4 mars 2010

På utbildningsutskottets vägnar

Sofia Larsen

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Larsen (c), Marie Granlund (s), Margareta Pålsson (m), Mats Gerdau (m), Mikael Damberg (s), Betty Malmberg (m), Tina Acketoft (fp), Louise Malmström (s), Fredrik Schulte (m), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s), Per Lodenius (c), Eva Johnsson (kd), Amineh Kakabaveh (v), Lage Rahm (mp) och Gunnel Söderberg (m).

Utskottets överväganden

Övergripande högskolefrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller övergripande högskolefrågor.

Jämför reservationerna 1 (s, v, mp), 2 (s), 3 (s, v, mp) och 4 (mp).

Motioner

Socialdemokraterna anför i motion 2009/10:Ub555 yrkande 1 att Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. Utbildning och forskning har central betydelse för välfärdens tillväxt och utveckling. Satsningar på utbildning på alla nivåer bryter väg för kunskapssamhället.

I motion 2009/10:Ub555 yrkande 2 framhåller Socialdemokraterna behovet av ett nytt resurstilldelningssystem som möjliggör och förstärker högkvalitativ utbildning och forskning i hela landet. Man är principiellt öppen för att delar av anslagen till grundutbildning fördelas efter nationella kvalitetskriterier. Det främjar utveckling och kan även ge en bättre information till studenterna om var kvaliteten är särskilt god. För att en sådan resursfördelning ska fungera väl måste dock framtagandet av kriterier ske i nära dialog med landets alla lärosäten.

I motion 2009/10:N475 yrkande 3 betonar Socialdemokraterna den regionalekonomiska betydelsen av forsknings- och utbildningsresurser samt behovet av att öka interaktionen mellan högskolan och den omgivande arbetsmarknaden. Utbyggnaden av högskolan måste fortsätta samtidigt, och dess interaktion med den omgivande regionala arbetsmarknaden måste stärkas ytterligare. Forskningsresurser måste fördelas på sakliga grunder. Socialdemokraterna vänder sig mot fördelningssystem som missgynnar lärosäten strukturellt på grund av deras storlek eller den tidpunkt de etablerats.

För att säkra att småföretagen får tag på rätt kompetens vill Socialdemokraterna enligt motion 2009/10:N472 yrkande 2 att småföretagens behov bättre ska uppmärksammas när utbildningssystemen byggs ut. Enligt motion 2009/10:Ub536 (s) bör regeringen utreda hur riktade medel till högskolans tredje uppgift kan utformas. Högskolorna ska kunna tilldelas särskilda medel för samverkan med det omgivande samhället på samma sätt som de i dag får medel för grundutbildning och forskning.

Miljöpartiet begär i motion 2009/10:Ub463 att samordningen av högskolepedagogiska frågor på nationell nivå utreds. En nationell resurs behövs enligt Miljöpartiet för att stimulera övergripande utveckling och för att

främja gemensamma strategiska satsningar. Ett nationellt organ för högskolepedagogiska frågor bör bl.a. samordna högskolepedagogiska frågor och stödja nationella satsningar som identifieras inom högre utbildning.

Miljöpartiet skriver i motion 2009/10:Ju381 yrkande 34 att Högskoleverket bör få i uppdrag att ta fram jämställdhetsindikatorer. Dessa indikatorer skulle skapa förutsättningar för jämförelser av lärosätenas arbete med jämställdhetsfrågor. I yrkande 36 framförs att man bör verka för en jämnare könsfördelning inom utbildningssektorn. Det finns behov av åtgärder för att öka andelen män på kvinnodominerade utbildningar. Vidare, för att ett jämställt utbildningsväsende ska bli verklighet, krävs att kvinnor på allvar får tillträde till högre tjänster inom högskoleväsendet. Miljöpartiet vill se en ökad fokusering på faktiska meriter även vad gäller rekrytering till högre tjänster inom högskolan. Detta skulle gynna jämställdheten och förbättra könsfördelningen avsevärt.

Enligt motion 2009/10:Ub523 (m) finns det behov av att se över hur man kan öka de svenska universitetens självstyre och stärka den akademiska friheten.

I motion 2009/10:N369 (fp) yrkande 6 betonas samverkan på forskarbasis mellan industrin och lärosätena. Sådan samverkan är en viktig framgångsfaktor för hela bygder och branscher.

Förutsättningarna för att hjälpa kommunerna med finansiering av distansundervisning bör ses över, enligt motion 2009/10:Ub218 (fp, c). En fortsatt utbyggnad av antalet regionala högskolor är inte trolig, vilket medför att lärcentrum får en strategisk roll när det gäller att öka tillgängligheten till högre utbildning i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet delar uppfattningen i motionerna om att frågor om högskolan är angelägna och viktiga. För att Sverige ska kunna klara den internationella konkurrensen krävs utbildning och forskning i världsklass. Utskottet har tidigare uttryckt (bet. 2008/09:UbU18 s. 13) och vill åter igen understryka vikten av att Sverige koncentrerar sina forskningsresurser för att stärka sin internationella konkurrenskraft och fortsätta att utvecklas som en ledande utbildnings- och forskningsnation.

Yrkanden om ökade satsningar på kvalitet inom grundutbildningen har utskottet behandlat tidigare, senast vid riksmötet 2008/09 och hösten 2009 (bet. 2009/10:UbU1 s. 47, rskr. 2009/10:126). Satsningar på ökad kvalitet i högskolans utbildningar har gjorts både 2007 och 2008 (bet. 2006/07:UbU1, rskr. 2006/07:54, bet. 2007/08:UbU1, rskr. 2007/08:70). Förstärkningarna har bl.a. syftat till att öka undervisningstiden.

I budgetpropositionen för 2010 har regeringen meddelat sin avsikt att återkomma till riksdagen med förslag på hur en modell med kvalitetsbaserad resurstilldelning kopplad till ett nytt kvalitetssäkringssystem bör utfor-

mas. Propositionen Ökad kvalitet i högre utbildning ska, enligt den propositionsförteckning som lämnades i januari i år, överlämnas till riksdagen i mars 2010.

Utbildningen på forskarnivå är den högsta nivån inom utbildningsväsendet, och den är mycket resurskrävande. Den är också en strategiskt viktig utbildning i ett kunskapssamhälle. Det är därmed viktigt att den bedrivs med hög kvalitet. De statliga resurserna till forskning och forskarutbildning måste, enligt utskottet, utnyttjas på ett effektivt sätt för att nå högsta möjliga kvalitet.

Efter förslag i propositionen Ett lyft för forskning och innovation (prop. 2008/09:50) har riksdagen i januari 2009 beslutat att högskolelagen ska ändras så att högskolorna ska verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta (bet. 2008/09:UbU4, rskr. 2008/09:160). Enligt utskottets mening bör detta kunna leda till ökad samverkan med såväl småföretag och större industriföretag som nya företag. Regeringen har i nämnda proposition även uttalat avsikten att utreda hur en kvalitetsbedömning av samverkansarbetet skulle kunna utgöra en del av resurstilldelningssystemet.

Våren 2009 behandlade utskottet proposition 2008/09:175 Gränslös kunskap – högskolan i globaliseringens tid (bet. 2008/09:UbU19, rskr. 2008/09:282, 2008/09:283). I propositionen föreslog regeringen gemensamma examina och redogjorde för sina utgångspunkter för hur internationaliseringen av den högre utbildningen ska främjas. Utskottet ansåg att den möjlighet som föreslogs för högskolor att utfärda gemensamma examina tillsammans med andra lärosäten kommer att öka Sveriges konkurrenskraft inom högre utbildning och bl.a. stärka den internationella dimensionen. Samarbeten och utbyten mellan svenska och utländska lärosäten bidrar, enligt utskottets mening, till att öka kvaliteten på den svenska högre utbildningen. Utskottet ansåg också att den ökade internationella studentrörligheten och den skärpta konkurrensen om studenterna innebär att svenska lärosätens attraktionskraft behöver stärkas och att lärosätena ska ges de bästa förutsättningarna att konkurrera med väletablerade lärosäten i andra länder.

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende universitet och högskolor ställs krav på återrapportering om samverkan med det omgivande samhället. I årsredovisningen för 2011 ska lärosätena redovisa de insatser inom utbildning och forskning under åren 2009 och 2010 som har haft inriktningen att motverka konjunkturnedgångens effekter. De insatser som ska redovisas ska vara utbildnings- och forskningsinsatser med inriktning mot såväl privat som offentlig sektor.

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende universitet och högskolor och i regleringsbrevet till Högskoleverket anges också att Högskoleverket har i uppdrag att i samverkan med universitet och högskolor utveckla metoder för uppföljning av examinerades etablering på arbetsmarknaden.

Regeringen anser att lärosätenas frihet och självbestämmande ska öka. En utredare fick i november 2007 i uppdrag att utarbeta förslag om bl.a. hur den statliga styrningen av universitet och högskolor i olika avseenden ska minskas (U 2007:11, dir. 2007:158). I december 2008 överlämnade den s.k. Autonomiutredningen sitt betänkande Självständiga lärosäten (SOU 2008:104) till regeringen. Betänkandet har remitterats. Regeringen avser att efter beredning återkomma till riksdagen med förslag för att öka lärosätenas självbestämmande (prop. 2009/10:1 utg.omr. 16 s. 61). Propositionen Ökad frihet för universitet och högskolor ska, enligt den propositionsförteckning som lämnades i januari i år, överlämnas till riksdagen i mars 2010.

Vad gäller frågan om samordningen av högskolepedagogiska frågor på nationell nivå fanns tidigare Rådet för högre utbildning vid Högskoleverket. Rådet avvecklades 2005. Vissa uppgifter fördes över till annan myndighet. I propositioner som föregick avvecklingen (prop. 2001/02:15 s. 89 f., prop. 2004/05:162 s. 153) betonades de enskilda lärosätens ansvar för pedagogisk förnyelse. Utskottet gör ingen annan bedömning.

Enligt 1 kap. 5 § andra stycket högskolelagen (1992:1434) ska jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas i högskolornas verksamhet.

Utskottet anser att jämställdhet i den svenska högskolan är grundläggande och inte minst av avgörande betydelse för en framgångsrik högskola. I högskolan ska kvinnor och män kunna verka på lika villkor och med samma möjligheter till akademisk karriär.

Den 29 januari 2009 beslutade regeringen att inrätta en delegation för jämställdhet i högskolan (U 2008:08, dir. 2009:7). Delegationen ska stödja insatser och föreslå åtgärder som främjar jämställdhet i högskolan. Med högskolan avses i detta uppdrag hela högskolesektorn, dvs. såväl statliga universitet och högskolor som enskilda utbildningsanordnare med examens-tillstånd samt organisationer med anknytning till sådana lärosäten. Delegationen ska särskilt uppmärksamma och motverka könsbundna utbildningsval till högskolan och den minskade andelen män som söker sig till högre utbildning. Delegationen ska även uppmärksamma skillnader mellan kvinnor och män vad avser studietakt, avhopp och benägenhet att avlägga examen samt kvinnors och mäns skilda möjligheter till forskarkarriär och den ojämna könsfördelningen på högre befattningar inom högskolan. Uppdraget ska slutligt redovisas senast den 1 januari 2011.

Vidare innehåller regleringsbrevet till universitet och högskolor mål om jämställdhet. I regleringsbrevet för budgetåret 2010 anges bl.a. att jämställdhetsarbetet ska få ökat genomslag i verksamheten. Jämställdhetsaspekter ska beaktas i utbildning, där så är relevant. Regeringen avser att återkomma i frågan om rekryteringsmål för kvinnliga professorer.

Yrkanden om lärcentrum har tidigare behandlats av utskottet, senast i betänkande 2008/09:UbU15 Högskolan (se även bet. 2007/08:UbU9). Utskottet har ansett att lärcentrum fyller en viktig funktion och uttalat att det är befogat att kommunerna bidrar med vissa resurser för att deras invånare ska kunna bedriva distansutbildning på hemorten.

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende Högskoleverket anges att verket under 2010 ska redovisa en uppföljning och kartläggning av distansverksamheten vid universitet och högskolor. Syftet är att utveckla kunskapen om distansutbildningens förutsättningar och möjligheter. Redovisningen ska bl.a. innefatta en analys av studenterna på distansutbildningar, lärosätenas utbud och strategier för distansutbildning.

Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten.

Jämför reservationerna 5 (s), 6 (v) och 7 (mp) samt särskilt yttrande 1 (s).

Motioner

Socialdemokraterna begär i sina motioner 2009/10:Ub281 och 2009/10:Ub355 en fortsatt utbyggnad av högskolan. De växande årskullarna behöver mötas med en fortsatt utbyggnad av högskolan.

Enligt motionerna 2009/10:Ub255 (s) och 2009/10:Ub322 (s) bör behovet av fler utbildningsplatser för läkare ses över och enligt motion 2009/10:Ub346 (s) bör behovet av att öka antalet utbildningsplatser för tandläkare ses över. I motion 2009/10:Ub479 (s) betonas särskilt behovet av utökad läkar- och tandläkarutbildning vid Umeå universitet.

I motion 2009/10:Ub533 (s) framhålls särskilt universitet, högskolor och forskning i Västsverige. Lärosätena fungerar som samarbetspartner för det västsvenska näringslivet som behöver välutbildad arbetskraft för att kunna konkurrera på såväl den nationella som den internationella marknaden. I motion 2009/10:Ub565 (s) yrkandena 2 och 3 menar motionärerna att det krävs fler utbildningsplatser men också investeringar i traineeplatser och mer praktik i högskoleutbildningar i Stockholmsregionen.

Vänsterpartiet anför i motion 2009/10:Sf211 yrkande 54 (v) att det bör inrättas en professur i migrationsrätt vid lämpligt universitet. En professur skulle vara viktig för en högkvalitativ utbildning inom migrationsrätt.

Miljöpartiet framhåller i motion 2009/10:C390 yrkande 51 (mp) att vid fördelningen av platser vid högskolor och universitet ska hänsyn tas till utbudet av bostäder för studerande. Tillgången på bostäder för studenter bör vara en av flera styrande parametrar vid fördelning av högskoleplatser.

I motion 2009/10:N468 (m, c, fp, kd) yrkande 3 betonas betydelsen av yrkesutbildning, högre utbildning och forskning för Östergötlands utveckling. När det gäller akademisk utbildning är Östergötland väl rustat genom Linköpings universitet inklusive Campus Norrköping. Med tanke på den erkänt höga kvaliteten som Linköpings universitets utbildningar allmänt sett håller, har staten har enligt motionärerna goda skäl att styra ytterligare resurser dit, för att få så mycket valuta som möjligt för sina satsningar.

I motion 2009/10:Ub539 (c) anförs att antalet läkarutbildningsplatser i Sverige bör ses över så att de räcker för den framtida rekrytering som behövs till yrket. Det ökade antalet läkarutbildningsplatser är inte tillräckligt.

Behovet av fler utbildade teckenspråklärare anförs i motion 2009/10:Ub240 (kd). Teckenspråket är dövas första språk, och det är även erkänt som ett språk bland andra som kan läsas i grundskola och gymnasium.

Enligt motion 2009/10:Ub499 (kd) bör en omfördelning inom ramen för det totala antalet högskoleplatser göras i syfte att öka antalet platser med ekonomisk ersättning vid Örebro Teologiska Högskola (ÖTH). ÖTH har, enligt motionären, haft ett starkt sökandetryck och redovisar varje år en kraftig överproduktion i förhållande till det statliga stödet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

När det gäller frågan om en ytterligare utbyggnad av högskolan vill utskottet understryka att en av de stora satsningar som regering och riksdag beslutat om inom utbildningsområdet för 2010 och 2011 är den tillfälliga satsningen på 10 000 nya platser vid universitet och högskolor (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:UbU1, rskr. 2009/10:126). Utbildningsplatserna fördelas framför allt mot bakgrund av de bedömningar som lärosätena själva har gjort av möjligheterna att med bibehållen kvalitet tillfälligt öka antalet platser. Utskottet har välkomnat denna satsning och ansett den vara tillräcklig utifrån de givna förutsättningarna (bet. 2009/10:UbU1 s. 47). Utskottet vill här återigen framhålla att en utbyggnad av högskolan alltid bör ske med bibehållen kvalitet.

I januari 2009 presenterades ett åtgärdsprogram i propositionen Åtgärder för jobb och omställning (prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, rskr. 2008/09:183). I propositionen presenterades en omfördelning på drygt 93 miljoner kronor för högskoleplatser under 2009 och 2010. Omfördelningen gjordes i syfte att möta en ökad efterfrågan på utbildningsplatser i vissa regioner och åstadkomma ett bättre utnyttjande av utbildningsresurserna

inom högskolorna. Totalt handlar det om 1 240 platser som flyttas till Västsverige, Blekinge och Jönköping. Dessa omfördelningar avses bli permanenta fr.o.m. 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 16 s. 58).

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende universitet och högskolor anges att de universitet och högskolor som under 2009 och 2010 har tilldelats medel för nya högskoleplatser i årsredovisningen för 2010 ska redovisa hur det ökade antalet högskoleplatser har disponerats samt i vilken utsträckning den ökade tillgången på utbildning har motsvarat studenternas efterfrågan.

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende Högskoleverket har verket fått i uppdrag att lämna underlag för universitetens och högskolornas planering av utbildningsutbud på grundnivå och avancerad nivå i relation till arbetsmarknadens framtida behov. Vid betydande regionala skillnader i balansen mellan utbud och efterfrågan ska detta redovisas. Underlaget ska redovisas senast den 15 maj 2010. Högskoleverket ska under 2010 utvärdera universitetens och högskolornas användning av verkets underlag för utbildningsplanering.

Vid riksmötet 2006/07 (bet. 2006/07:UbU4 s. 8) avstyrkte utskottet ett yrkande om att vid fördelning av högskoleplatser ta hänsyn till utbudet av bostäder för de studerande. Utskottet menar att studenternas efterfrågan på utbildning är en viktig komponent i resurstilldelningssystemet, och ofta är studenternas efterfrågan särskilt stark på orter där det är svårast att få tag i en bostad. Vidare är det inte rimligt att orter med god tillgång till bostäder, men med få sökande studenter och lediga platser, ska tilldelas resurser för ett utökat utbildningsuppdrag. Därtill kommer att tillgång eller brist på studentbostäder redan utgör en faktor som rimligen påverkar vissa studenters val av studieort.

Socialstyrelsen har regeringens uppdrag att årligen ta fram underlag för bedömning av hälso- och sjukvårdens tillgång och efterfrågan på barnmorskor, sjuksköterskor, läkare, tandhygienister och tandläkare. Syftet med uppdraget är att skapa förutsättningar för en mer långsiktig planering när det gäller tillgången till dessa personalgrupper. I Socialstyrelsens Årsrapport (NPS 2009) beskrivs och analyseras tillgång och efterfrågan på de berörda yrkesgrupperna. Vad särskilt gäller antalet platser på läkarutbildningen har dessa ökat varje år under perioden 2007–2010. Riksdagen beslutade hösten 2009 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:UbU1, rskr. 2009/10:126) om utbyggnad av läkarutbildningen under 2010 med 30 nybörjarplatser, varav 15 vid Linköpings universitet och 15 vid Uppsala universitet. Det innebär att andelen utbildningsplatser på läkarlinjen har ökat med 26 % sedan regeringen tillträdde 2006.

Utskottet har flera gånger avstyrkt yrkanden om fler utbildade teckenspråklärare, senast i betänkande 2008/09:UbU15 (s. 20). Utskottet har hänvisat till befintliga utbildningar, bl.a. vid Örebro universitet. Generellt gäller att universitet och högskolor ansvarar för utbudet av högskoleutbildningar.

Beslut om att inrätta professurer fattas av respektive lärosäte. Enligt 4 kap. 28 § högskoleförordningen (1993:100) anställs lärare inom högskolan genom beslut av rektor.

Nya högskoleutbildningar

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller nya högskoleutbildningar.

Jämför reservationerna 8 (v) och 9 (mp) samt särskilt yttrande 2 (s).

Motioner

Socialdemokraterna anför i motion 2009/10:Ub504 yrkandena 1 och 2 att Örebro universitet beräknar att ha kapacitet för att utbilda 100–120 läkarstudenter per år om en läkarutbildning införs vid Örebro universitet. Motionärerna begär att medel avsätts för uppbyggnad av en ny läkarutbildning vid Örebro universitet på liknande sätt som utbildningarna i Umeå och Linköping en gång etablerades. Vidare anføres att Örebro universitet bör anvisas ett lärosäte för att i samarbete bygga upp en läkarutbildning vid Örebro universitet och också avsätta medel för detta samarbete.

Enligt motion 2009/10:Ub234 (s) råder i dag brist på psykiatriker. Genom t.ex. inrättande av en ny läkarutbildning, i motionen kallad för psykiatriutbildning, där studenten redan på grundnivå specialiserar sig gentemot psykiatri skulle det vara enklare att dimensionera andelen utbildningsplatser utifrån kommande behov och snabbare få ut fler nyexaminerade psykiatriker.

Vänsterpartiet framför i motion 2009/10:Ub360 yrkande 3 att det bör bli möjligt att utbilda sig till sfi-lärare antingen som en inriktning inom lärarutbildningen eller som en egen utbildning.

Enligt motion 2009/10:N389 (mp) yrkande 10 är socialt företagande ett alternativ för att bl.a. integrera de mest utsatta grupperna både i samhälle och i arbetsliv. Ledningskompetensen inom den sociala ekonomin behöver stärkas. Miljöpartiet menar att frågan om stärkande av ledningskompetensen är så viktig att frågan bör utredas. I en sådan utredning bör man t.ex. titta på om ledning av socialt företagande bör tydliggöras som en egen disciplin och eget yrke samt att det inrättas relevanta högskoleutbildningar för detta.

Mariestads kommun har i samarbete med Göteborgs universitet arbetat med att ta fram en helt ny studiemöjlighet för begåvningshandikappade. I motion 2009/10:Ub210 (m) anges att arbetet med en högskola för långsamt lärande i Mariestad bör stödjas.

I motion 2009/10:Ub334 (m) yrkande 1 anförs att universitet behöver hålla en hög standard för att ha trovärdighet. Regeringen bör därför se över landets samtliga lärosäten med universitetsstatus för att utreda varje universitets kompetens, kapacitet och kvalitet. Vidare begärs i yrkande 2 att Södertörns högskola får universitetsstatus. Motionärerna anför följande. Södertörns högskola bedriver i dag utbildning och forskning med hög kvalitet och har sedan 2002 kandidat- och magisterexamensrätt. Högskolan kan garantera en lika fullgod forskarutbildning som existerande universitet. Redan vid inrättandet uttalades att tanken var att högskolan när den uppfyllt kriterierna för att få universitetsstatus också skulle få detta. Stockholmsregionen har dessutom utrymme för och behov av två universitet.

I motion 2009/10:Ub455 (m) anförs att en ny läkarutbildning med fördel skulle kunna placeras vid Örebro universitet. En läkarutbildning vid Örebro universitet skulle, förutom att avhjälpa läkarbristen i Örebro län, även hjälpa Värmland och Dalarna som också har mycket låg läkartäthet. Örebro universitet har förberett sig väl för att kunna bli den sjunde läkarutbildningen i landet. Det är nu nödvändigt att inte bara öka antalet platser utan också utöka antalet lärosäten som utbildar läkare. En ny läkarutbildning skulle också kunna bidra till en mer nytänkande läkarutbildning.

I motion 2009/10:Ub263 (fp) yrkandena 1 och 2 begärs att Högskolan i Gävle ska erhålla universitetsstatus och tilldelas rätt att bedriva utbildning på forskarnivå inom sina profilområden. Genom ett eget universitet i Gävle skulle bl.a. regionens ungdomar få samma möjligheter till högre utbildning, även forskarutbildning, som landet i övrigt.

I motion 2009/10:Ub524 (fp) yrkande 1 anförs att Malmö högskola bör tilldelas universitetsstatus. Malmö högskola är, enligt motionären, unik bland de nyare högskolorna. Det finns en lång erfarenhet av forskarutbildning vid högskolan, och det finns också en bred kompetens bland högskolans lärare. En stor andel av dem är disputerade och många är docenter och professorer som kan handleda i forskarutbildningen. Den flervetenskaplighet som präglar stora delar av verksamheten vid Malmö högskola talar också för fullständiga universitetsrättigheter.

I motion 2009/10:Ub269 (kd) anförs att en ny läkarutbildning bör förläggas till Dalarnas län.

I motion 2009/10:Ub413 (kd) yrkande 2 anförs att möjligheten att kunna erbjuda fler utbildningar som berättigar till studiestöd inom alternativ medicin och integrativ medicin bör ses över.

I motion 2009/10:Ub500 (kd) framhålls att Örebro universitet är ett lämpligt säte för läkarutbildning. Vid universitetet finns en etablerad medicinsk fakultet med utbildning och forskning och med ett nära samarbete med Örebro läns landsting och Universitetssjukhuset i Örebro.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Våren 2009 beredde och beslutade riksdagen om en ny ordning. I propositionen Forskarutbildning med profilering och kvalitet (prop. 2008/09:134) föreslog regeringen att alla högskolor ska ha möjlighet att ansöka om tillstånd att utfärda examina på forskarnivå. Riksdagen beslutade den 10 juni 2009 i enlighet med regeringens förslag (bet. 2008/09:UbU18, rskr. 2008/09:276). Examenstillstånd kommer efter ansökan och prövning att ges inom avgränsade områden som är smalare än de tidigare vetenskapsområdena. Möjligheten att utfärda en examen på forskarnivå inom ett visst område kan också dras in för såväl universitet som högskolor, om det finns brister i utbildningens kvalitet. Den nya lagstiftningen trädde i kraft den 1 januari 2010.

Utskottet anser i likhet med regeringen (prop. 2009/10:1 utg.omr. 16 s. 64) att förstklassig forskning och forskarutbildning kan bedrivas vid såväl större som mindre lärosäten och att det finns anledning att ta vara på de mindre högskolornas starka sidor, t.ex. att forskningen där ofta sker i nära samverkan med aktörer utanför högskolan, vilket kan främja en forskarutbildning som är anpassad till arbetsmarknaden utanför högskolan. De högskolor som inte är universitet ska därför kunna ges möjlighet att utfärda examina på forskarnivå inom områden där de har särskilt goda förutsättningar.

Frågan om universitetsstatus togs upp i samma ärende som ovan. Mot bakgrund av dels de nya möjligheterna för högskolorna att söka tillstånd att utfärda examina på forskarnivå, dels en bedömning av vad som är forskningsstrategiskt lämpligt och statsfinansiellt möjligt, föreslog regeringen att riksdagens tidigare ställningstagande beträffande universitetsbegreppet och förutsättningarna för att ett statligt lärosäte ska få benämnas universitet inte längre skulle gälla. Det innebär att den dittillsvarande ordningen för lärosätenas ansökan om universitetsstatus skulle tas bort. Av dessa skäl skulle regeringen inte heller blifalla redan inkomna ansökningar om universitetsstatus.

Utskottet instämde i regeringens bedömning att det principiellt bör vara regeringen och inte Högskoleverket som beslutar om benämningen universitet. Utskottet delade även regeringens bedömning att det inte är aktuellt med uppbyggnad av nya universitet och uttalade (bet. 2008/09:UbU18 s. 18–19) bl.a. att de nya möjligheterna för högskolorna att dels få tillstånd att utfärda examina på forskarnivå, dels höja sina forskningsanslag genom att prestera hög kvalitet sammantaget gör att de skäl som främst legat bakom ansökningarna om universitetsstatus inte längre finns kvar. Utskottet ansåg att högskolorna får nya goda förutsättningar att profilera sig och koncentrera sina resurser till att uppnå en kvalitet som i sin tur leder till nya resurser. Utskottet ville också understryka det som redan framförts av regeringen om att det naturligtvis inte finns något som hindrar riksdagen eller regeringen från att i framtiden göra bedömningen att särskilda resurser ska satsas på att bygga ut något eller några lärosäten till universitet. Utskottet har inte ändrat uppfattning om detta.

Vad gäller yrkanden om inrättande av nya utbildningar, konstaterar utskottet att ansvaret för högskolans utbildningsutbud, inklusive start av nya utbildningar, huvudsakligen ligger hos landets lärosäten. Inom ramen för Lärarlyftet finns en specialsatsning på sfi-lärare. Lärarlyftet gäller för perioden 2007–2010.

Yrkanden om läkarutbildning vid Örebro universitet behandlades av utskottet i betänkandena 2008/09:UbU1 och 2008/09:UbU15. Utskottet konstaterade då att Högskoleverket i sitt beslut den 15 april 2008 avslagit Örebro universitets ansökan om rätten att utfärda läkarexamen. Universitetet har därefter, i oktober 2009, lämnat in ytterligare en ansökan till Högskoleverket. Den behandlas för närvarande.

Högskoleutbildningars innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller högskoleutbildningars innehåll.

Jämför reservationerna 10 (v), 11 (mp) och 12 (v, mp).

Motioner

Utbildningarna till lärare, polis och jurist ska genomsyras av ett genusperspektiv enligt motion 2009/10:Ub253 (s). Om dessa yrkesgrupper har med sig ett genusperspektiv ut i yrkeslivet kommer samhället att ta ytterligare steg mot ett mer jämställt samhälle.

Enligt motion 2009/10:Ub503 (s) yrkande 4 måste kunskapen om hbt-personers situation öka. Ett förtydligande av examensordningen i högskoleförordningen bör därför göras för exempelvis följande yrkesexamina: barnmorskeexamen, barn- och ungdomspedagogisk examen, läkar-, psykolog-, psykoterapeut- och sjuksköterskeexamen, examen i social omsorg och socionomexamen, grundskollärare- och gymnasielärare-, juris kandidat-, polis- samt teologie kandidatexamen.

I motion 2009/10:Ju265 yrkande 12 understryker Vänsterpartiet behovet av relevant, obligatorisk utbildning om sexualiserat våld och mäns våld mot kvinnor för rättskedjan och yrkesutbildningar som juristlinjen och polis-, sjuksköterske-, läkar- och socionomutbildningarna. Vidare anför Vänsterpartiet i motion 2009/10:So512 yrkande 2 att kurser i barnets rättigheter ska vara obligatoriska på utbildningar för grupper som i sin yrkesutövning kommer att ha kontakt med barn och unga.

I motion 2009/10:So583 yrkande 21 framhåller Vänsterpartiet vikten av att kunskap om tillgänglighet ska vara obligatorisk i arkitektutbildningen. I dag är det brist på sådan kunskap bland många som utformar och planerar bostäder och stadsmiljö.

Vänsterpartiet menar i motion 2009/10:A210 yrkande 5 att det behövs en handlingsplan för ökad arbetsmiljökunskap i vissa utbildningar. Det är viktigt att förhindra att arbetsmiljörisker byggs in i olika produktionsmedel, maskiner och arbetsorganisationer.

Enligt motion 2009/10:MJ471 (mp) yrkande 2 ska föreskrifter för tillämpning av högskolelagens formuleringar om hållbar utveckling utformas så att ekonom-, civilingenjör- och juristutbildningar och andra relevanta högskoleutbildningar innehåller vad som behövs för att förstå de naturvetenskapliga kriterierna för hållbar utveckling.

Miljöpartiet anför i motion 2009/10:Ju381 yrkande 35 att genuskunskap respektive genuspedagogik bör ingå i examensordningarna för relevanta utbildningar. För att förhindra mäns våld mot kvinnor krävs det förändringar av högskolans utbildningar.

I motion 2009/10:So403 (mp) yrkande 2 anføres att Högskoleverket bör få i uppdrag att förändra läkarutbildningen så att omfattningen av undervisningen i både gerontologi och geriatrik utökas och undervisningen blir obligatorisk i läkarutbildningen. Motionärerna vill se en kraftfull satsning på att återupprätta och förstärka geriatrisk vård, kompetens och forskning.

Enligt motion 2009/10:So510 (s, mp, v) yrkande 4 finns ett generellt behov av beroendekunskap bland högskolestudenter. En alltför hög konsumtion av alkohol är ett problem i vissa grupper.

I motion 2009/10:Ub379 (v, c, m, fp, kd, mp) anføres att kurser i barnets rättigheter ska vara obligatoriska på utbildningar för grupper som i sin yrkesutövning kommer att ha kontakt med barn och unga. Respekt för barn ska genomsyra allt beslutsfattande i samhället, vilket innebär att konventionen berör flera yrkesområden och bör integreras i en rad olika utbildningar.

I motion 2009/10:Ub293 (m) framförs att agronomprogrammet vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) bör förlängas till fem år och anpassas till Bolognaprocessen. En agronom har i yrkeslivet samma krav när det gäller avancerade kunskaper och färdigheter som de som utbildas vid de femåriga programmen jägmästare, hortonom och landskapsarkitekt.

Enligt motion 2009/10:Ub331 (m) bör behovet av en allmäntjänstgöring för nytexaminerade sjuksköterskor ses över. Ett viktigt skäl till införandet av allmäntjänstgöring är att det skulle öka patientsäkerheten.

I motion 2009/10:Ub549 (m) yrkandena 1 och 2 framhålls behovet av en långsiktigt hållbar personalföröryningsplan med flera strategier för hälso- och sjukvården och för omsorgspersonal och att det krävs förbättrade villkor för sjuksköterskor som vidareutbildar sig till specialistsjuksköterskor. Behovet av specialistutbildade sjuksköterskor är i dag stort på flera håll i landet och kommer i framtiden att växa. Regeringen bör intensifiera arbetet med att uppmuntra sjuksköterskor att vidareutbilda sig. Ett sätt att göra det är att se över villkoren.

Undervisning i försäkringsmedicin bör enligt motion 2009/10:Ub335 (m) ingå i läkarutbildningen. Alla läkare ställs inför situationen att de ska bedöma om en patient ska få ett läkarintyg för Försäkringskassans prövning om rätt till ersättning.

I motionerna 2009/10:Ub339 (m) och 2009/10:So658 (m) framhålls det ökade behovet av geriatriker. Det behöver utbildas fler specialister i geriatrik. I motion 2009/10:Ub570 (m, fp) betonas vikten av forskning och utbildning i geriatrisk klinisk farmakologi (läkemedelslära för äldre). En samlad satsning på läkemedelsforskning inriktad mot den äldre befolkningen och en därtill hörande nationell utbildningssatsning inom sjukvården i ämnet geriatrisk klinisk farmakologi bör göras. Bland annat bör grund- och vidareutbildning av läkare i ämnena geriatrik och klinisk farmakologi öka i omfattning. För att stärka kvaliteten på en sådan satsning är det nödvändigt att samtidigt kraftsamla forskningsinsatser för att vidareutveckla ämnesområdet geriatrisk klinisk farmakologi. Riktade satsningar på utbildning i geriatrisk klinisk farmakologi kan omgående övervägas inom de budgetramar som finns avsatta för medicinsk grund- och vidareutbildning vid såväl universitet och högskolor som vid landstingen och Socialstyrelsen.

I motion 2009/10:So529 (fp) yrkande 2 anförs att palliativ medicin bör bli en tilläggspecialitet för läkare. Läkare som har kunskaper i den speciella problematik som finns i den palliativa vården (vård i livets slutskede) är en förutsättning för palliativ vård av god kvalitet. Det råder brist på läkare med tillräcklig kompetens inom området.

I motion 2009/10:Ub336 (fp) understryks tandvårdens roll för att förebygga och uppmärksamma omsorgsbrist och övergrepp mot barn. Undervisning kring övergrepp och anmälningsskyldighet måste bli obligatorisk i all utbildning och vidareutbildning av tandvårdspersonal.

I motion 2009/10:Fi254 (fp) yrkande 1 föreslås en översyn av utbildningen och forskningen inom det ekonomiska området. Många utanför finansvärlden förvånas i dag över hur den globala finanskrisen kunde uppstå. Därför bör utbildningen liksom forskningen inom ekonomisfären ses över och reformeras.

Också i motion 2009/10:Ub205 (kd) uppmärksammas behovet av specialistutbildning inom geriatrik. I dag finns enligt motionären bristfälliga kunskaper inom hälso- och sjukvården om geriatrik. För att möta dagens och framtidens krav måste dessa kunskaper utvecklas och breddas till berörda yrkesgrupper, bl.a. läkarna. Regeringen bör utarbeta en långsiktig plan för hur kunskapsnivån kan höjas. Tydliga mål behöver utarbetas för t.ex. geriatriska specialister.

I motionerna 2009/10:Ub264 (kd) yrkandena 1 och 2 och 2009/10:So335 (kd) yrkande 2 betonas behovet av ökad utbildning i palliativ vård och behovet av en påbyggnadsspecialitet i palliativ medicin. Regeringen bör snarast ta initiativ till en påbyggnadsspecialitet i palliativ medicin.

Enligt motion 2009/10:Ub265 (kd) finns behov av en översyn av utbildningskraven för socionomer i syfte att på ett bättre sätt bemöta våldsutsatta. Regeringen bör bl.a. se över socionomutbildningen och hur redan utbildade socionomer kan komplettera sin utbildning för att på ett bättre sätt möta våldsutsatta.

Enligt motion 2009/10:So634 (kd) yrkande 3 finns behov av en bättre och mer samstämmig utbildning av dem som i sin yrkesutövning möter människor med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Aktörerna runt dem med funktionsnedsättningar har fortfarande, enligt motionären, med sina olika utbildningsbakgrunder olika kunskaper, uppfattningar och förhållningssätt inför dessa människors svårigheter. Regeringen bör ta initiativ som kan bidra till större samstämmighet mellan de olika kunskapsområdena och utbildningarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Allmänt gäller att det är lärosätenas ansvar hur utbildningsprogram ska läggas upp och vad olika kurser ska innehålla. Lärosätena ska samverka med arbetslivet för att tillgodose såväl studenternas efterfrågan som arbetsmarknadens behov. Examinans omfattning och nationella mål framgår av högskoleförordningens (1993:100) examensordning (bilaga 2 till förordningen) som beslutas av regeringen. En ny och omarbetad examensordning trädde i kraft den 1 januari 2007 och hade föregåtts av ett omfattande arbete i ett stort antal referensgrupper med företrädare från bl.a. lärosäten, arbetsgivare, studenter och fackliga organisationer. Hänsyn togs även till den s.k. Bolognaprocessen, vilken syftar till att öka jämförbarheten vad gäller högre utbildning i Europa. Innan den nya examensordningen trädde i kraft hade den varit föremål för remissbehandling.

Enligt examensordningen ska läkare och sjuksköterskor ha kunskap om förhållanden i samhället som påverkar barns, kvinnors och mäns hälsa. För juristexamen ska studenten visa kunskap om sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar mäns och kvinnors livsbetingelser.

Yrkanden om att i examensordningen införa krav på kunskap om mäns våld mot kvinnor har avstyrkts av utskottet vid tidigare riksmöten (bet. 2006/07:UbU4, bet. 2007/08:UbU9, bet. 2008/09:UbU15). Utskottet har hänvisat till befintliga skrivningar i examensordningen för bl.a. läkarexamen, sjuksköterskeexamen och socionomexamen.

Utskottet har tidigare uttalat (bet. 2008/09:UbU15 s. 27) att examensordningen för vissa utbildningar inte bör innehålla krav på kunskaper om homosexuella, bisexuella och transpersoner (hbt-kunskap). En av utgångspunkterna för den nya examensordning som infördes 2007 var att den inte skulle uppställa krav på kunskaper om specifika grupper i befolkningen

utan i stället innehålla krav med generell giltighet. Ansvaret för att avgöra i vilken omfattning som hbt-kunskap ska ingå i olika utbildningar ligger hos universitet och högskolor.

Utskottet ansåg inte heller att det är riksdagens uppgift att uttala sig om kurser i beroendekunskap bland studenter (bet. 2008/09:UbU15 s. 28). I stället bör behovet av sådana kurser bedömas och beslutas av respektive lärosäte. Högskoleverket har i en särskild rapport behandlat bl.a. frågan om högskolans studenthälsovård (Rapport 2007:24 R).

Utskottet har i betänkande 2008/09:UbU15 uttalat att det inte förordar en kortare läkarutbildning för sjuksköterskor. Ett sådant system har med dåliga utfall prövats vid Karolinska Institutet under perioden 1977–1982 och i Finland under 2000-talet. Utskottet har vidare framhållit att sjuksköterskeutbildningens praktiska inslag bör beslutas av utbildningsanordnarna.

Regeringen har gett Högskoleverket i uppdrag att föreslå hur specialist-sjuksköterskeexamen bör utformas för att skapa förutsättningar för att utbildningen ska kunna följa kunskapsutvecklingen inom vården (U2009/3072/UH). I uppdraget ingår att föreslå hur förändringar av befintliga inriktningar och införandet av nya inriktningar på specialistsjuksköterskeutbildningen bör hanteras. Högskoleverket ska i arbetet samverka med Socialstyrelsen och övriga berörda myndigheter och organisationer. Uppdraget ska redovisas senast den 1 april 2010.

Det är ansvariga lärosätens uppgift att besluta om det närmare innehållet i tandläkar- och läkarutbildningen, exempelvis när det gäller utbildning i försäkringsmedicin, palliativ medicin, geriatrik och klinisk farmakologi.

Vad gäller agronomprogrammet vid SLU har utskottet inhämtat från Regeringskansliet att frågan om förlängning av agronomutbildningen inte är aktuell. Regeringen anser att arbetsmarknaden är god för nyutexaminerade agronomer och ser inte skäl till en förlängning av utbildningen.

För arkitektexamen ska studenten enligt examensordningen bl.a. visa förmåga att ta hänsyn till alla människors olika behov och funktionsförmåga.

Ett yrkande om arbetsmiljökunskap avstyrktes av utskottet i betänkande 2008/09:UbU15 (s. 28), se även betänkande 2006/07:UbU4. Utskottet hänvisade bl.a. till rådande examensordningar för högskoleingenjörer, civilingenjörer och civilekonomer samt framhöll vikten av att lärosätena beaktar vad som framkommer i Högskoleverkets utvärderingar.

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende universitet och högskolor anges att universitet och högskolor vart fjärde år ska redovisa och kommentera förändringar i utbildningsutbudet i förhållande till de forsknings- och utbildningsstrategier som lämnades till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i december 2007, särskilt med avseende på

- såväl studenternas som arbetsmarknadens efterfrågan på lärosätets utbildningar
- avvägningen mellan kurser och program
- avvägningen mellan grundnivå och avancerad nivå.

Den närmast kommande redovisningen ska lämnas i årsredovisningen för 2010.

Breddad rekrytering och tillträdesfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller breddad rekrytering och tillträdesfrågor.

Jämför reservationerna 13 (mp), 14 (s), 15 (mp) och 16 (s, v, mp).

Motioner

Socialdemokraterna betonar i motion 2009/10:Ub551 yrkande 8 vikten av möjligheten till ett samlat betygsdokument. I dag krävs slutbetyg för att uppnå grundläggande behörighet till högskolan. Borttagandet av den s.k. 25:4-regeln har förstärkt effekten av 8-årsregeln för elever med samlat betygsdokument. I praktiken innebär 8-årsregeln, enligt motionärerna, ett resursslöseri, både för individen och samhället och det drabbar den enskilda individen orättvist. Vad gäller breddad rekrytering framför Socialdemokraterna i motion 2009/10:Ub555 yrkande 4 att kravet på högskolorna att arbeta med breddad rekrytering ska ersättas eller kompletteras med ett mångfaldsmål som också fokuserar på breddat deltagande och fullföljande av studierna. En breddad rekrytering, ökad mångfald och mer blandade studentgrupper ökar, enligt motionärerna, utbildningens kvalitet. Detta är en kvalitets- och rättvisefråga. Vidare anser Socialdemokraterna i motion 2009/10:Ub555 yrkande 6 att arbetslivserfarenhet ska vara meriterande vid tillträde till högskola och universitet. Ett av de bästa sätten för att uppnå en breddad rekrytering till högskolan har varit 25:4-regeln. Den innebär att om man är minst 25 år och har 4 års arbetslivserfarenhet får man högskolebehörighet. Enligt motion 2009/10:Ub365 (s) bör regeringen se över och rätta till skevheten i det nya antagningssystemet till högskolan som i praktiken kommer att innebära ett stopp för sökande från folkhögskolor. Enligt motion 2009/10:Ub315 (s) bör personer med åländsk gymnasieexamen ingå i den svenska kvoten vid antagningsprocessen till svenska universitet och högskolor.

Miljöpartiet begär i motion 2009/10:Ub349 yrkande 8 att områdesprov ska tas fram för urval till högskolan. Högskoleverket har lagt ned ett tidigare arbete med att ta fram områdesspecifika antagningsprov. Miljöpartiet anser att arbetet med att ta fram olika prov bör fortsätta. Det finns flera områden där söktrycket på utbildningarna är mycket högt och där områdesprov skulle kunna vara värdefulla. Högskoleverket bör därför få ett förnyat uppdrag att ta fram områdesprov för urval till högskolan. Miljöpartiet anser också enligt yrkande 10 att 25:4-regeln bör återinföras och att gamla

betyg ska vara lika mycket värda som nya vid urval till högskolan (yrkande 11). Miljöpartiet menar vidare i yrkande 9 att betyg i modersmål bör vara meriterande vid högskoleantagning på samma sätt som betyg i andra språk.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Regler om grundläggande behörighet behandlades av utskottet med anledning av propositionen Väger till högskolan för kunskap och kvalitet (prop. 2006/07:107, bet. 2006/07:UbU17, rskr. 2006/07:202). Utskottet framhöll bl.a. att en rapport från Högskoleverket (2007:1 R) visat att studenter som saknar godkända betyg i kärnämneskurserna svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik avlägger färre högskolepoäng än andra studenter.

Vad gäller frågan om samlat betygsdokument ansåg utskottet i betänkande 2006/07:UbU17 att kraven på grundläggande behörighet bör vara lika för alla sökande från gymnasial vuxenutbildning. I betänkande 2008/09:UbU15 Högskolan uttalade utskottet (s. 30) att inför antagningen till höstterminen 2010 bör därför det samlade betygsdokumentet avskaffas som grund för grundläggande behörighet. Studenter som med gällande bestämmelser uppnår grundläggande behörighet via ett samlat betygsdokument får då komplettera sina studier och via ett slutbetyg uppnå grundläggande behörighet. För studenter utan slutbetyg kommer även bedömning av reell kompetens att vara en möjlig väg att uppnå behörighet.

Även frågan om grundläggande behörighet till högskolestudier genom ålder och arbetslivserfarenhet, den s.k. 25:4-regeln, behandlades av riksdagen med anledning av propositionen Väger till högskolan för kunskap och kvalitet. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag om att 25:4-regeln skulle avskaffas med hänvisning till att regeln inneburit att det ställts olika krav på förväntade kunskaper på olika grupper av studenter.

Regeln om sökande med resultat från högskoleprovet i kombination med arbetslivserfarenhet, den s.k. HA-gruppen, behandlades likaså i betänkande 2006/07:UbU17. Utskottet ansåg att urvalsreglernas utformning bör innebära att alla sökande oavsett ålder konkurrerar på lika villkor. Utskottet tillstyrkte därför propositionens förslag om att HA-gruppen skulle avskaffas inför antagningen till studier höstterminen 2008.

Från och med antagningen till utbildning med start hösten 2008 får lärosätena enligt 7 kap. 13 § högskoleförordningen (1993:100) bestämma vilka urvalsgrunder som ska användas för högst en tredjedel av platserna på en utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. Tidigare gällde bestämmelsen högst 20 % av platserna.

Alternativt urval har införts för ett trettiotal utbildningar, men har fått praktisk betydelse för betydligt färre på grund av att antalet behöriga sökande har varit lägre än antalet platser. Merparten av de lärosäten som

anger att de nyttjat möjligheten att själva bestämma om urvalsgrunder har tillämpat bestämmelsen vid antagning till utbildningar med tydlig yrkeskoppling, dock inte enbart till utbildningar som leder till yrkesexamina. I huvudsak har de sökande rangordnats genom arbetslivserfarenhet, arbetsprover och i vissa fall intervjuer (prop. 2009/10:1 utg.omr. 16 s. 30).

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende universitet och högskolor anges att i de fall denna bestämmelse tillämpas ska universitet och högskolor i årsredovisningen för 2010 redovisa

- vilka utbildningar och hur stor andel av platserna som har fördelats i enlighet med de urvalsgrunder som högskolan beslutat; redovisningen ska avse samtliga antagningstillfällen fr.o.m. höstterminen 2009 t.o.m. höstterminen 2010
- lärosätets motiv för att använda av urvalsgrunder som högskolan har beslutat
- vilka metoder som har använts
- en uppföljning av prestationer och studieavbrott bland antagna i respektive urvalsgrupp (dvs. betyg, resultat på högskoleprovet samt urvalsgrunder som högskolan har beslutat).

I regleringsbrevet anges också att universitet och högskolor aktivt ska främja och bredda rekryteringen till utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Information och vägledning om utbildningsvägar vid lärosätet och om framtida möjligheter på arbetsmarknaden för olika utbildningar vid lärosätet ska förbättras. Återrapportering ska göras till regeringen. I årsredovisningen för 2012 ska resultat redovisas utifrån målen i lärosätenas handlingsplaner för att främja och bredda rekryteringen under perioden 2009–2012.

Regeringen gav i regleringsbrevet för 2009 avseende universitet och högskolor lärosätena i uppdrag att redovisa i vilken utsträckning man har använt de urvalsgrunder som högskolan beslutat. I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende Högskoleverket anges att verket senast den 30 april 2010 ska inkomma med en sammanställning av universitets och högskolors arbete med urvalsgrunder beslutade av högskolan till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Sedan hösten 2003 har sökande kunnat uppfylla kraven på grundläggande och särskild behörighet genom bedömning av s.k. reell kompetens. Med reell kompetens avses de samlade kunskaper och färdigheter som den sökande tillägnat sig genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller genom någon annan omständighet. Enligt universitet och högskolor är en stor del av dem som åberopar reell kompetens redan behöriga genom formella meriter. Några lärosäten har utarbetat metoder för bedömning av reell kompetens när det gäller lärarutbildning och vårdutbildning. Vid dessa utbildningar är det många sökande som åberopar reell kompetens.

I betänkande 2006/07:UbU17 framhöll utskottet bl.a. att bedömningen att kurser i moderna språk bör ge meritpoäng motiveras av språkkunskaper-
nas ökade betydelse i en globaliserad värld. Vad gäller alla gymnasieele-
vers möjligheter att välja bland samtliga kurser som ger meritpoäng anger
gymnasieförordningen (5 kap. 19 §) att Skolverket, efter samråd med Hög-
skoleverket, får meddela föreskrifter om att sådana kurser som är av
betydelse för högskolestudier ska erbjudas inom utrymmet för valbara kur-
ser eller individuella val.

I propositionen Vägar till högskolan för kunskap och kvalitet (prop.
2006/07:107) skriver regeringen att Sverige har ställt sig bakom det gemen-
samma europeiska utbildningsmålet att främja kunskaper i två främmande
språk utöver modersmålet. Goda språkkunskaper är relevanta såväl för hög-
skoleutbildningar som för yrkes- och samhällslivet. Regeringen menar
därför att meritpoäng för språk inte bara bör kunna ges för franska, tyska
och spanska utan för alla fördjupade studier i språk som följer kursplanen
för moderna språk. I betänkande 2008/09:UbU15 (s. 31) delar utskottet
regeringens bedömning om meritpoäng för språk.

Utskottet konstaterar också att det i vissa fall finns möjlighet att läsa
modersmål som modernt språk och därmed få betyg som tillgodoräknas i
meritbedömningen.

Vad gäller frågan om studerande med åländsk gymnasieutbildning har
regeringen den 10 december 2009 beslutat om en förordningsändring.¹ För-
ordningsändringen innebär att sökande med betyg från bl.a. åländsk gym-
nasieutbildning ska konkurrera i samma urvalsgrupper som sökande med
betyg från svensk gymnasial utbildning vid urval på grundval av betyg
samt kunna tillgodoräknas meritpoäng.

Förordningsändringen innebär också att det förs in ett ytterligare steg i
betygsurvalsförfarandet för att sökande med konkurrenskompletterade
betyg inte ska generera dubbla platser på bekostnad av sökande med andra
betyg och sökande med studieomdöme från folkhögskola. Bestämmelserna
ska tillämpas vid antagning till utbildning som börjar efter utgången av
maj 2010.

Regeringen har i samband med beslutet om förordningsändringen avise-
rat att en utredning ska tillsättas med uppdrag att se över hur sökande med
betyg från gymnasieutbildning i de nordiska länderna samt övriga länder
inom EES ska kunna konkurrera på likvärdiga villkor som sökande med
svensk gymnasial utbildning vid urval på grundval av betyg (U2009/6579/
UH).

Vad gäller områdesprov för urval till högskolan har dessa prövats och
utvärderats. I budgetpropositionen för 2008 (prop. 2007/08:1) tilldelades
Högskoleverket 4 miljoner kronor för att utveckla områdesprov (anslag
25:70 anslagspost 10 Områdesprov). Områdesproven var avsedda att
kunna användas av universitet och högskolor för att, inom ramen för de

¹ Förordning (2009:1519) om ändring i förordningen (2007:666) om ändring i förord-
ningen (2006:1054) om ändring i högskoleförordningen (1993:100).

urvalsgrunder som högskolan bestämt, tillämpa andra urvalsgrunder än betyg och högskoleprov till utbildningar som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. Proven skulle vara riktade mot specifika områden, till skillnad från högskoleprovet som är generellt för alla områden. Områdesproven var tänkta att vara frivilliga för universitet och högskolor att använda inom ramen för urvalsgrunder bestämda av högskolan (7 kap. 23 § högskoleförordningen). Antalet prov som då var tänkta att utvecklas var två, ett prov för vårdområdet och ett prov för teknikområdet.

Av Högskoleverkets slutrapport för regeringsuppdraget områdesprov (2008-12-02, reg.nr 83-2225-07) framgår följande sammanfattande slutsats (s. 5). Högskoleverkets erfarenheter är att utvecklandet och driften av områdesprov är en mycket resurskrävande process, särskilt om proven som i detta fall också ska vara datoriserade. Verkets erfarenheter är vidare att det är svårt för utbildningarna att enas kring ett gemensamt urvalsprov, ett s.k. områdesprov. Proven får då en generell karaktär och det som prövas mäts i lika hög grad av de redan existerande urvalsinstrumenten betyg och högskoleprov. Det har varit svårt att komma fram till ett för vårdutbildningarna efterfrågat mer specifikt prov som kan tänkas mäta sådant som social samspelsförmåga och empati. Erfarenheterna från andra länder visar att dessa förmågor bäst fångas genom djupintervjuer, konfrontationer med verkliga situationer och psykologbedömningar – möjligen i kombination med ett eller flera test. Den slutsats Högskoleverket drar är att alltså att verket inte bör fortsätta med den typ av provutveckling som områdesprovsprojektet inneburit. Regeringen har inte givit Högskoleverket något fortsatt uppdrag angående detta.

Vidareutbildning och validering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller vidareutbildning och validering.

Motioner

Enligt motion 2009/10:So311 (s) bör inflyttade läkares kompetens tas till vara.

I motion 2009/10:Ub461 (m) anförs att hemspråklärare ofta har en lärarexamen från sitt hemland som inte godkänns i Sverige. Validering av utländsk examen bör ske i dessa fall.

Enligt motion 2009/10:Ub494 (kd) bör det bli lättare att få en utländsk examen validerad i Sverige, och arbetsförmedlingarna bör bli bättre på att se den kompetens som finns hos personer med examen eller yrkeserfarenhet från andra länder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Valideringsdelegationen hade till uppgift att under perioden 2004–2007 i fråga om validering av vuxnas kunskaper och kompetens bl.a. främja kvaliteten, stödja utveckling av metoder och verksamhetsformer, informera samt utforma förslag på åtgärder för att säkerställa en verksamhet med validering. Delegationen avvecklades den 31 december 2007 och en slutrapport med åtgärdsförslag överlämnades till regeringen den 15 januari 2008. Myndigheten för yrkeshögskolan är fr.o.m. den 1 juli 2009 nationell samordnare för valideringsutvecklingen. Myndighetens uppgift är bl.a. att ansvara för validering av utländsk yrkeskompetens.

Socialstyrelsen är behörig myndighet för prövning av legitimation inom hälso- och sjukvårdsyrken. Normalt har den behöriga myndigheten för ett reglerat yrke i uppgift att bedöma utländska utbildningar som leder till yrket i fråga. Eftersom gruppen sökande med utbildning från tredjeland är relativt stor jämfört med reglerade yrken inom andra områden, finns det dock skäl att göra avsteg från denna princip och använda Högskoleverkets väl utvecklade bedömningsmetoder som ett stöd i Socialstyrelsens arbete. Som anges i budgetpropositionen för 2010 (prop. 2009/10:1 utg.omr. 16 s. 65, se även prop. 2008/09:175) överväger regeringen behovet av att förtydliga Högskoleverkets uppgift att bedöma utbildningar enligt förordningen (2007:1293) med instruktion för Högskoleverket i detta avseende och behovet av ökade resurser till verket för denna uppgift. Denna fråga är under beredning.

I dag pågår kompletterande utbildningar för ett antal yrkesgrupper, bl.a. lärare, läkare och jurister med examen från tredjeland enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning (prop. 2009/10:1 utg.omr. 16 s. 65 och 90).

I regleringsbrevet för budgetåret 2010 avseende Högskoleverket anger regeringen ett antal åtgärder verket ska arbeta med när det gäller bedömning av utländsk utbildning. Högskoleverket ska bl.a. sprida information om högskolestudier i syfte att underlätta nyanlända invandrades etablering på arbetsmarknaden. Inom ramen för sitt metodutvecklingsarbete ska Högskoleverket samverka med andra myndigheter som har kunskap och erfarenhet från bedömning av utländsk utbildning, såsom Verket för högskoleservice, Statens skolverk, Myndigheten för yrkeshögskolan samt universitet och högskolor, i syfte att förbättra och stärka samordningen av bedömning av utländsk utbildning.

Övriga utbildningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller övriga utbildningsfrågor.

Jämför reservationerna 18 (s, v, mp) och 19 (mp).

Motioner

Enligt motion 2009/10:Ub394 (s) bör treterminssystem införas vid universitet och högskolor. Treterminssystem skulle bl.a. höja kvaliteten på verksamheten.

Miljöpartiet begär i motion 2009/10:Ub349 yrkande 5 att alla lärosäten ska få i uppdrag att följa upp de studenter som examineras och de studenter som hoppar av sin utbildning. I yrkande 6 föreslås en försöksverksamhet med studentkontrakt. I ett studentkontrakt definieras studenternas rättigheter och skyldigheter och lärosätenas åtaganden.

Fri tentamensrätt bör införas enligt motion 2009/10:Ub209 (m). Studenter bör ges rätten att tentera i ett ämne som de anser sig ha tillräckliga kunskaper i utan att först behöva gå en kurs.

Möjligheterna att sälja akademisk utbildning bör ses över enligt motion 2009/10:Ub561 (m). En sådan ordning skulle vara kostnadseffektiv och samtidigt minska söktrycket på universitetens grundkurser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Ett yrkande om treterminssystem avstyrktes i betänkande 2006/07:UbU4 (s. 26) och senare i betänkande 2008/09:UbU15 (s. 38). Utskottet ansåg inte att det behöver tillsättas en utredning om studenters valmöjligheter att studera under tre terminer per läsår. Utskottet konstaterade att varje lärosäte sedan början av 1990-talet självständigt kan besluta om läsårets indelning i terminer. I 6 kap. 13 § högskoleförordningen (1993:100) anges bara att all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser och att dessa får sammanföras till utbildningsprogram. Vidare resonerade utskottet kring att en modell med ett treterminssystem kan öka genomströmningen av studenter, leda till ett mer effektivt utnyttjande av högskolans resurser samt förbättra studenternas ekonomiska situation.

Enligt 6 kap. 3 § högskoleförordningen (1993:100) ska studenter ges tillgång till studievägledning och yrkesorientering. Högskolan ska se till att den som avser att påbörja en utbildning har tillgång till den information om utbildningen som behövs.

Universitet och högskolor gavs i regleringsbrevet för 2009 mål som bl.a. inkluderar att förbättra information och vägledning om utbildningsvägar vid lärosätet samt om framtida möjligheter på arbetsmarknaden för olika utbildningar. Återrapportering om arbetet ska göras i samband med årsredovisningen för 2012.

Högskoleverket har i en tematisk utvärdering (2007:24 R) studerat och lämnat rekommendationer om bl.a. lärosätenas arbete med studie- och karriärvägledning. Avsikten är att Högskoleverket ska följa upp utvärderingen efter tre år. Enligt uppgift har Högskoleverket nyligen påbörjat uppföljningen. Uppföljningen ska vara genomförd runt årsskiftet 2010/11.

Vad gäller frågan om en försöksverksamhet med studentkontrakt avstyrkte utskottet ett liknande yrkande vid riksmötet 2006/07 (bet. 2006/07: UbU4 s. 28). Studenters rättigheter inom högskolan är fastställda i lag och förordningar. Högskoleverket svarar för tillsyn av universitet och högskolor, bl.a. i syfte att bevaka studenternas rättssäkerhet. Den myndighet som har till uppgift att pröva överklaganden av vissa beslut inom universiteten och högskolornas område är Överklagandenämnden för högskolan. Vad gäller den högre utbildningens kvalitet konstaterar utskottet att även kvalitetsgranskning är Högskoleverkets ansvar. Sådana granskningar inbegriper bl.a. undervisning, lärarkompetens, forskningsanknytning, litteratur, kvalitetsarbete, administrativt stöd och kursvärderingar.

Utskottet behandlade ett yrkande om fri tentamensrätt i betänkande 2006/07:UbU4 (s. 26) och senare i betänkande 2008/09:UbU15 (s. 38). Yrkandet avstyrktes med motiveringen att kurser inom högskolan ofta innehåller andra obligatoriska moment än skriftlig tentamen som studenten måste fullfölja för att examineras. Utskottet har inte ändrat sin uppfattning.

Vad gäller privata företags respektive offentliga utbildningsanordnares rätt att sälja utbildning anger 1 kap. 1 § högskoleförordningen (1993:100) att utbildningen vid högskolorna ska vara avgiftsfri för studenterna. Enligt förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor får dock högskolorna anordna utbildning mot avgift från annan än en fysisk person.

Studentfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkandena som gäller studentfrågor.

Jämför reservationerna 21 (s, v, mp) och 22 (mp).

Motioner

Socialdemokraterna begär i motion 2009/10:Ub242 att konsekvenserna av kårobligatoriets avskaffande för studentinflytandet följs upp.

I motion 2009/10:Ub487 (s) anfördes att kårobligatoriet inte bör avskaffas innan frågan om tillfredsställande finansiering av studenters inflytande inom den högre utbildningen är löst.

Vänsterpartiet anför i motion 2009/10:Ub357 yrkande 3 att ambitionsnivån för studenthälsan och de därav följande resurserna varierar mycket mellan högskolorna. Tillgängligheten och kompetensen skiftar beroende på studieort eftersom det inte finns några normer som tydligt anger vilken den lägsta godtagbara nivån är. Studenthälsan behöver därför kartläggas och utredas i syfte att skapa tydliga regler för dess verksamhet.

Också Miljöpartiet anför i sin motion 2009/10:Ub349 yrkande 15 att studenthälsovårdens vikt måste understrykas. Omfattning och resurser varierar mycket från lärosäte till lärosäte. Det behövs därför enligt Miljöpartiet nationella riktlinjer.

Miljöpartiet anser i motion 2009/10:Ju381 yrkande 39 att Högskoleverket bör få i uppdrag att kartlägga sexuella trakasserier på universitet och högskolor. Undersökningar visar att ca 15 % av kvinnorna som studerar på grundutbildning och 25 % av de kvinnliga doktoranderna har blivit utsatta för sexuella trakasserier.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Avskaffandet av kårobligatoriet och dess konsekvenser har utskottet behandlat flera gånger, senast i budgetbetänkandet hösten 2009 (bet. 2009/10:UbU1 s. 48). Med anledning av propositionen Frihet och inflytande – kårobligatoriets avskaffande har riksdagen fattat beslut om att avskaffa kårobligatoriet fr.o.m. den 1 juli 2010 (prop. 2008/09:154, bet. 2008/09:UbU14, rskr. 2008/09:275). I stället införs ett modernt system för studentinflytande. För att säkerställa en struktur för studenternas medverkan i lärosätets kvalitetsarbete har regeringen och riksdagen bedömt att denna verksamhet bör stödjas med statsbidrag. Regeringen har även i syfte att underlätta den omställning som många studentsammanslutningar kommer att genomgå med anledning av kårobligatoriets avskaffande anvisat medel till Sveriges förenade studentkårer för att inrätta en tillfällig stödfunktion.

Utskottet bedömer – då som nu – att det statliga resurstillskottet är tillräckligt för att man vid varje lärosäte ska kunna bedriva en grundverksamhet med studentinflytande. Utgångspunkten är att studentkåreerna kan finansiera en stor del av sin verksamhet, avseende såväl studentinflytande som annan verksamhet, med frivilliga medlemsavgifter eller på annat sätt. Även universitet och högskolor bör inom ramen för anslaget till utbildning och forskning kunna stödja studentkåreerna finansiellt. Eftersom studenternas inflytande primärt syftar till att stärka utbildningens kvalitet, ser utskot-

tet ingen målkonflikt i att ett lärosäte stöder studentkårer inom ramen för sitt anslag. Därtill torde såväl kommuner som andra aktörer se ett värde i studentsammanslutningarnas existens och verksamhet.

Utskottet, som anser att studentkårer och nationer bedriver en synnerligen viktig verksamhet, utgår från att regeringen liksom Högskoleverket och lärosätena kontinuerligt kommer att följa utvecklingen

Utskottet har tidigare behandlat yrkanden (bet. 2008/09:UbU15 s. 40) om studenthälsovården. Utskottet anser att studenthälsovården fyller en viktig funktion. Enligt 1 kap. 11 § högskoleförordningen (1993:100) ska högskolorna ansvara för att studenterna har tillgång till hälsovård, särskilt förebyggande hälsovård som har till ändamål att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa. Högskoleverket har i en tematisk utvärdering bl.a. studerat högskolornas studenthälsovård (2007:24 R). Målsättningen var att beskriva och analysera hur högskolorna arbetar samt att identifiera de lärosäten som har de bästa arbetssätten. Bedömargruppen lämnar även rekommendationer om arbetet med studenthälsovård. Högskoleverket har nyligen påbörjat en uppföljning om bl.a. studenthälsovården. Uppföljningen ska vara genomförd runt årsskiftet 2010/11.

Vid förra riksmötet (2008/09) behandlades även frågan om förekomsten av sexuella trakasserier på universitet och högskolor (bet. 2008/09:UbU15 s. 39). Högskoleverket har behandlat frågan i två olika rapporter. I rapporten Studentspeglarna 2007 framkommer att 3 % av de kvinnliga studenterna och 1,6 % av de manliga studenterna upplevde att de någon gång under studietiden blivit sexuellt trakasserade av antingen andra studenter, lärarpersonal eller administrativ personal. Av rapporten Doktorandspeglarna 2008 framgår att 9 % av kvinnorna och 2 % av männen upplevde att de någon gång under studietiden blivit sexuellt trakasserade av andra doktorander eller personal. Utskottet utgår från att de ansvariga inom högskolan med kraft agerar i fråga om dessa missförhållanden.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Övergripande högskolefrågor, punkt 1 (s, v, mp)**

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s), Amineh Kakabaveh (v) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub555 yrkande 1 och avslår motionerna 2009/10:Ub218, 2009/10:Ub523, 2009/10:Ub536, 2009/10:N369 yrkande 6 och 2009/10:N472 yrkande 2.

Ställningstagande

Sverige ska vara en ledande kunskaps- och forskningsnation. De människor och nationer som är bäst förberedda att möta globaliseringen kommer att kunna hävda sig väl i framtiden. Utbildning och forskning har en central betydelse för välfärdens tillväxt och utveckling. Satsningar på utbildning på alla nivåer bryter väg för kunskapssamhället.

Utbildning är en avgörande förutsättning för att befästa demokratin och utjämna olikheter i fördelningen av välfärd, inflytande och möjligheter att aktivt delta i samhället. Alla människors rätt till kunskap och utveckling är utgångspunkten för vår utbildningspolitik. Kunskapssamhället ska stå öppet för alla.

Kvaliteten inom den högre utbildningen behöver höjas, särskilt inom samhällsvetenskap och humaniora. Vi vill förbättra kvaliteten i högre utbildning. Vi föreslog därför i våra budgetmotioner hösten 2009 att 400 miljoner kronor per år skulle tillföras den högre utbildningen.

Högskolorna och den forskning som bedrivs där är av avgörande betydelse för den regionala utvecklingen. Utbyggnaden av högskolan måste samtidigt fortsätta och dess interaktion med den omgivande regionala arbetsmarknaden måste stärkas ytterligare. Forskningsresurser måste fördelas på sakliga grunder. Vi vänder oss mot fördelningssystem som missgynnar lärosäten strukturellt på grund av deras storlek eller den tidpunkt de etablerats. Globaliseringen och den snabba strukturomvandling som följer i dess fotspår kräver förstärkta möjligheter till livslångt lärande.

2. Systemet för resurstilldelning m.m., punkt 2 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Ub555 yrkande 2 och 2009/10:N475 yrkande 3.

Ställningstagande

Det behövs ett förändrat resurstilldelningssystem som förstärker kvaliteten i den högre utbildningen. Den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsatte därför en utredning med uppdrag att se över hur det nuvarande systemet för den grundläggande högskoleutbildningen fungerar. Ett helhetsgrepp måste tas vad gäller förändringar i högskolans resurstilldelningssystem. Vi är principiellt öppna för att delar av anslagen till grundutbildning fördelas efter nationella kvalitetskriterier. Det främjar utveckling och kan även ge en bättre information till studenterna om var kvaliteten är särskilt god. För att en kvalitetsbaserad resursfördelning ska fungera väl måste kriterierna dels tas fram i nära dialog med landets lärosäten. Det nya systemet måste också innebära att det kan bedrivas högkvalitativ utbildning och forskning i hela landet.

Socialdemokraterna vill också betona den regionalekonomiska betydelsen av forsknings- och utbildningsresurser samt behovet av att öka interaktionen mellan högskolan och den omgivande arbetsmarknaden. Forskningsresurser måste fördelas på sakliga grunder. Vi vänder oss mot fördelningssystem som missgynnar lärosäten strukturellt på grund av deras storlek eller den tidpunkt de etablerats.

3. Samordningen av högskolepedagogiska frågor, punkt 3 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s), Amineh Kakabaveh (v) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub463.

Ställningstagande

Helt centralt för kvaliteten i den högre utbildningen är högskolepedagogiken. Exempel på frågor inom det högskolepedagogiska området är utveckling av undervisnings- och examinationsmetoder, utvärdering, breddad rekrytering, hållbar utveckling, anställningsbarhet, mångfald, IT och lärande och ökat meritvärde för pedagogisk skicklighet. För att säkra en allmän högskolepedagogisk kompetens måste lärare numera genomgå behörighetsgivande högskolepedagogisk utbildning, vilken i regel bedrivs av ett fåtal personer centralt på varje lärosäte. Det konkreta pedagogiska utvecklingsarbetet förväntas lärare ute på institutionerna göra.

Det saknas i dag nationellt stöd för både den högskolepedagogiska kursverksamheten och allt det utvecklingsarbete som utförs av enskilda lärare i olika ämnen. Nu bedrivs högskolepedagogisk verksamhet utifrån helt skilda ramar och resurser på de olika lärosätena. Det råder konkurrens och det finns få incitament för samverkan över lärosätesgränserna. För att stimulera området och förbättra Sveriges konkurrenskraft krävs en ökad grad av samverkan mellan lärosätena kring högskolepedagogiska frågor inklusive den högskolepedagogiska utbildningen av universitetslärare. För närvarande saknas en aktör som främjar gemensam kvalitetsutveckling och som representerar Sverige inom högskolepedagogisk utveckling. Vidare saknas en nationell arena för utbyte och forskning, liksom en nationell strategi för att utveckla det högskolepedagogiska forskningsområdet, som är mycket vitalt internationellt.

Sedan Rådet för högre utbildning (RHU) och Myndigheten för nätverk och samarbete i högre utbildning (NSHU) avvecklats finns inte längre något nationellt samordnande organ för högskolepedagogiska frågor. Att ansvaret för pedagogisk utveckling ligger på lärosätena är naturligt, men en nationell resurs behövs för att stimulera övergripande utveckling och för att främja gemensamma strategiska satsningar.

4. Jämställdhet inom högskolan, punkt 4 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ju381 yrkandena 34 och 36.

Ställningstagande

Högskoleverket bör få i uppdrag att ta fram jämställdhetsindikatorer. Dessa indikatorer skulle skapa förutsättningar för jämförelser av lärosätenas arbete med jämställdhetsfrågor. Dessutom bör Högskoleverkets tillsyn av lärosätena inkludera granskningar av olika aspekter på jämställdhet.

Det finns behov av åtgärder för att öka andelen män på kvinnodominerade utbildningar. Vidare, för att ett jämställt utbildningsväsende ska bli verklighet, krävs att kvinnor på allvar får tillträde till högre tjänster inom högskoleväsendet. Miljöpartiet vill se en ökad fokusering på faktiska meriter även vad gäller rekrytering till högre tjänster inom högskolan. Detta skulle gynna jämställdheten och förbättra könsfördelningen avsevärt.

5. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, punkt 5 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Ub281 och 2009/10:Ub355 samt avslår motionerna 2009/10:C390 yrkande 51, 2009/10:Sf211 yrkande 54, 2009/10:Ub240, 2009/10:Ub255, 2009/10:Ub322, 2009/10:Ub346, 2009/10:Ub479, 2009/10:Ub499, 2009/10:Ub500, 2009/10:Ub533, 2009/10:Ub539, 2009/10:Ub565 yrkandena 2 och 3 samt 2009/10:N468 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi behöver möta de växande årskullarna med en fortsatt utbyggnad av högskolan. Gör vi inte detta så innebär det att möjligheten att gå mellan studier och arbetsliv försvåras, och inte minst riskerar vi att den sociala snedrekryteringen till högskolan återigen kommer att öka. Vi riskerar också att halka efter många länder som valt en annan väg i högskolepolitiken, med risk för att vi då långsiktigt kommer att ha svårt att hålla en hög tillväxt i vårt land.

6. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, punkt 5 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Sf211 yrkande 54 och avslår motionerna 2009/10:C390 yrkande 51, 2009/10:Ub240, 2009/10:Ub255, 2009/10:Ub281, 2009/10:Ub322, 2009/10:Ub346, 2009/10:Ub355, 2009/10:Ub479, 2009/10:Ub499, 2009/10:Ub500, 2009/10:Ub533, 2009/10:Ub539, 2009/10:Ub565 yrkandena 2 och 3 samt 2009/10:N468 yrkande 3.

Ställningstagande

Ett viktigt bidrag till att stärka utlänningsrättens ställning skulle vara att inrätta en professur i migrationsrätt. En professur skulle vara ett stöd för ett genomförande av högkvalitativ utbildning inom migrationsrätten, bl.a. genom den satsning på forskning inom området som härigenom skulle främjas. Regeringen bör därför inrätta en professur i migrationsrätt vid lämpligt universitet.

7. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, punkt 5 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:C390 yrkande 51 och avslår motionerna 2009/10:Sf211 yrkande 54, 2009/10:Ub240, 2009/10:Ub255, 2009/10:Ub281, 2009/10:Ub322, 2009/10:Ub346, 2009/10:Ub355, 2009/10:Ub479, 2009/10:Ub499, 2009/10:Ub500, 2009/10:Ub533, 2009/10:Ub539, 2009/10:Ub565 yrkandena 2 och 3 samt 2009/10:N468 yrkande 3.

Ställningstagande

Bristen på bostäder för studenter är alarmerande på många universitets- och högskoleorter, i synnerhet i de större städerna. Kommunerna har ett starkt intresse av att ha studenter boende i sin kommun eftersom det finns en tendens att många studenter väljer att bo kvar i samma stad även efter att studierna är avslutade. Trots detta finns det stora skillnader i hur god

tillgängligheten är på bostäder för studenter. På vissa orter har kommunen infört bostadsgaranti, vilket innebär att alla som antas till en utbildning i kommunen garanteras en bostad. I de regioner där flera kommuner tillhör samma arbetsmarknadsregion finns en tendens att kommunerna försöker bolla över problemet med studentbostäder till grannkommunen.

Även om flera kommuner redan i dag har många bostäder för studenter finns det ingen kommun som riktigt vill ta ansvar för att stimulera tillkomsten av fler bostäder för studenter. Bostäder för studenter kan vara traditionella studentbostäder i korridor, men även billiga hyresrätter är en viktig bostadsresurs för studenter.

Miljöpartiet anser att tillgången på bostäder för studenter ska vara en av flera styrande parametrar vid fördelning av högskoleplatser. Detta som ett incitament för kommunerna att satsa på bostäder för studenter, samtidigt som en tryggare bostadssituation kan göra studiesituationen bättre med bättre studieresultat som följd.

8. Nya högskoleutbildningar, punkt 6 (v)

av Amineh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub360 yrkande 3 och avslår motionerna 2009/10:Ub210, 2009/10:Ub234, 2009/10:Ub263 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub269, 2009/10:Ub334 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub413 yrkande 2, 2009/10:Ub455, 2009/10:Ub504 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub524 yrkande 1 och 2009/10:N389 yrkande 10.

Ställningstagande

I den ordinarie skolan är kraven höga när det gäller undervisande lärares behörighet, men för sfi-lärarna finns ingen beskrivning av vilken kompetens man ska ha för att bli behörig, utöver det allmänt angivna kravet i skollagen på att de ska ha en utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak ska bedriva. I dag finns drygt 1 600 lärare som undervisar inom sfi. Enligt Myndigheten för skolutveckling saknar 64 % helt högskolepoäng i svenska som andraspråk, och 12 % har minst 40 poäng (enligt tidigare poängsystem). Av de 1 600 är det dock en fjärdedel som helt saknar pedagogisk grund.

Av dem som är kommunalt anställda har ungefär 75 % någon form av pedagogisk behörighet, dock inte vuxenpedagogik, utan de kan vara klasslärare, ämneslärare, idrottslärare, förskollärare, fritidspedagoger etc. Bland dem som är anställda hos utbildningsentreprenörer är behörigheten lägre, ungefär hälften har någon form av pedagogisk grundutbildning.

Det är graverande att vi ger så låg prioritet åt ämnet svenska för invandrare då samhället i alla delar ställer allt högre krav på språkkunskaper och läs- och skrivkunnighet när det gäller människor som kommer till vårt land. Det är dags att skapa klarhet i vilken kompetens som ska krävas för att bli sfi-lärare.

Vänsterpartiet anser också att det bör bli möjligt att utbilda sig till sfi-lärare, antingen som en inriktning inom lärarutbildningen eller som en egen utbildning.

9. Nya högskoleutbildningar, punkt 6 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:N389 yrkande 10 och avslår motionerna 2009/10:Ub210, 2009/10:Ub234, 2009/10:Ub263 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub269, 2009/10:Ub334 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub360 yrkande 3, 2009/10:Ub413 yrkande 2, 2009/10:Ub455, 2009/10:Ub504 yrkandena 1 och 2 samt 2009/10:Ub524 yrkande 1.

Ställningstagande

Socialt företagande är ett alternativ för att bl.a. integrera de mest utsatta grupperna både i samhälle och i arbetsliv. Företagen är också en viktig aktör för en fortsatt levande lands- och glesbygd där basserviceutbudet annars skulle försvinna. De skapar nya arbetstillfällen och ökar arbetskraftsutbudet. De sociala företagens affärsverksamhet är ett medel för att uppnå de sociala målen, och eventuella vinster återinvesteras i verksamheten. Samhällsvinsterna av det sociala företagandet är uppenbara och dokumenterade.

Ett socialt företags uppgång eller fall beror på dess ledning. Ledningskompetensen inom den sociala ekonomin behöver stärkas. Miljöpartiet menar att frågan om stärkande av ledningskompetensen är så viktig att frågan bör utredas. I en sådan utredning bör man t.ex. titta på om ledning av socialt företagande bör tydliggöras som en egen disciplin och ett eget yrke samt att det inrättas relevanta högskoleutbildningar för detta.

10. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 7 (v)

av Aminéh Kakabaveh (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ju265 yrkande 12 och avslår motionerna 2009/10:Fi254 yrkande 1, 2009/10:Ju381 yrkande 35, 2009/10:So335 yrkande 2, 2009/10:So403 yrkande 2, 2009/10:So510 yrkande 4, 2009/10:So529 yrkande 2, 2009/10:So583 yrkande 21, 2009/10:So634 yrkande 3, 2009/10:So658, 2009/10:Ub205, 2009/10:Ub253, 2009/10:Ub264 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub265, 2009/10:Ub293, 2009/10:Ub331, 2009/10:Ub335, 2009/10:Ub336, 2009/10:Ub339, 2009/10:Ub503 yrkande 4, 2009/10:Ub549 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub570, 2009/10:MJ471 yrkande 2 och 2009/10:A210 yrkande 5.

Ställningstagande

Vänsterpartiet vill understryka behovet av relevant, obligatorisk utbildning om sexualiserat våld och mäns våld mot kvinnor för rättskedjan och yrkesutbildningar som juristlinjen och polis-, sjuksköterske-, läkar- och socio- och socio- och socio- utbildningarna.

Det är hög tid för obligatorisk genusutbildning och utbildning i sexualiserat våld på relevanta utbildningar. Vänsterpartiet menar att utbildning om sexualiserat våld och mäns våld mot kvinnor ska vara ett obligatoriskt inslag på grundnivå i dessa yrkesutbildningar.

11. Högskoleutbildningarnas innehåll, punkt 7 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:So510 yrkande 4 och avslår motionerna 2009/10:Fi254 yrkande 1, 2009/10:Ju265 yrkande 12, 2009/10:Ju381 yrkande 35, 2009/10:So335 yrkande 2, 2009/10:So403 yrkande 2, 2009/10:So529 yrkande 2, 2009/10:So583 yrkande 21, 2009/10:So634 yrkande 3, 2009/10:So658, 2009/10:Ub205, 2009/10:Ub253, 2009/10:Ub264 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub265, 2009/10:Ub293, 2009/10:Ub331, 2009/10:Ub335, 2009/10:Ub336, 2009/10:Ub339, 2009/10:Ub503 yrkande 4, 2009/10:Ub549 yrkandena 1 och 2, 2009/10:Ub570, 2009/10: MJ471 yrkande 2 och 2009/10:A210 yrkande 5.

Ställningstagande

Inom universitets- och högskolevärlden förekommer i vissa grupper en hög konsumtion av alkohol. För en del är det första steget från hemmet, och man kommer till en ny miljö, med nya studiemetoder men också med nya sociala umgängesmönster. Detta medför för en del också nya alkoholvanor, och för vissa blir detta grundläggande för hela livet.

Förhållandet är också det att många av dessa studenter är framtidens opinionsbildare och kommer att bli de som sätter mönster för andras alkoholvanor. Även om varje universitet och högskola har möjlighet att forma sina egna program framstår ändå behovet av en kvalificerad kurs i beroendelära som generellt. Den bör också innehålla kunskap om effekterna av olika alkoholpolitiska instrument och de sociala och medicinska konsekvenser som blir en följd av alkohol- och narkotikamissbruk. Ett erbjudande om att delta i dessa kurser kan vara tillräckligt i vissa fall men i andra borde det vara obligatoriskt. En fullgod utbildning i dessa frågor borde kunna utgöra en plattform för minskade skador, som ju är samhällets målsättning inom alkoholområdet, och en kraftig minskning av narkotikamissbruket.

En annan mycket viktig aspekt på varför det är viktigt att minska alkoholkonsumtionen är att det primära när man går på ett universitet eller en högskola är att vara lyckosam när det gäller studieresultaten, vilket är oförenligt med en hög alkoholkonsumtion.

12. Kurser i barnets rättigheter, punkt 8 (v, mp)

av Amineh Kakabaveh (v) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:So512 yrkande 2 och 2009/10:Ub379.

Ställningstagande

För att stärka barns rättigheter och barnkonventionens ställning i Sverige är det viktigt med ökad kunskap om dessa och vad ett barnperspektiv innebär. Vi anser därför att kurser i barnets rättigheter ska vara obligatoriska på utbildningar för grupper som i sin yrkesutövning kommer att ha kontakt med barn och unga. Respekt för barn ska genomsyra allt beslutsfattande i samhället, vilket innebär att konventionen berör flera yrkesområden och bör integreras i en rad olika utbildningar.

13. Breddad rekrytering och tillträdesfrågor, punkt 9 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub349 yrkande 8 och avslår motionerna 2009/10:Ub315 och 2009/10:Ub365.

Ställningstagande

Under förra mandatperioden fick Miljöpartiet tillsammans med den dåvarande borgerliga oppositionen igenom ett tillkännagivande i riksdagen om att Högskoleverket borde få i uppdrag att ta fram områdesspecifika antagningsprov som skulle kunna användas inom ramen för det egna urvalet. Högskoleprovet mäter kunskap inom en rad områden och ser likadant ut oavsett vilken utbildning man avser att söka. Det innebär att en person som har stor fallenhet för matematik kanske inte kommer in på en matematikutbildning därför att hon eller han har sämre kunskaper på ett helt annat område. Med prov som är anpassade efter den utbildning som studenterna faktiskt avser att söka kan man öka träffsäkerheten i urvalet, eller i alla fall komplettera det urval som sker genom betyg och högskoleprov.

Högskoleverket har dock lagt ned arbetet med att ta fram områdesspecifika antagningsprov.

Miljöpartiet anser att arbetet med att ta fram olika prov bör fortsätta. Det finns flera områden där söktrycket på utbildningarna är mycket högt och där områdesprov skulle kunna vara värdefulla. Menar man allvar med att öppna upp för nya vägar in i högskolan, så måste man också skapa praktiska förutsättningar för det.

Miljöpartiet menar att områdesprov bör kunna utvecklas och att det inte är bevisat att varje form av områdesprov skulle vara dåligt. Proven behöver inte heller ha nästan identiskt format som högskoleprovet utan bör kunna utvecklas friare för att just tillföra aspekter som högskoleprovet och/eller betyg inte kan tillföra. Högskoleverket bör därför få ett förnyat uppdrag att ta fram områdesprov för urval till högskolan.

14. Möjligheten till samlat betygsdokument, punkt 10 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub551 yrkande 8.

Ställningstagande

Tidigare socialdemokratiska regeringar har under lång tid byggt ut vuxenutbildningen på olika vis. För oss socialdemokrater är det självklart att fortsätta driva en politik med riktade satsningar för att kompensera de vuxna som tidigare fått minst av samhällsresurserna.

Vi vill betona vikten av möjligheten till ett samlat betygsdokument. I dag krävs slutbetyg för att uppnå grundläggande behörighet till högskolan. Borttagandet av 25:4-regeln har förstärkt effekten av 8-årsregeln för elever med samlat betygsdokument. I praktiken innebär 8-årsregeln ett resursslöseri, både för individen och samhället, och det drabbar den enskilda individen orättvist. Vi menar att åtgärder måste vidtas skyndsamt för att lösa detta problem.

15. Betyg i modersmål, punkt 11 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub349 yrkande 9.

Ställningstagande

Alla språk som läses enligt kursplanen för moderna språk är i dag meriterande vid antagning till högskolan. Modersmålsundervisningen har dock en egen kursplan och räknas inte som ett meriterande ämne. Miljöpartiet vill att det meritvärde språkstudier ger vid antagning till högskolan ska gälla även studier i modersmålet.

16. Urval till högskoleutbildning, punkt 12 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s), Amineh Kakabaveh (v) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Ub349 yrkandena 10 och 11 samt 2009/10:Ub555 yrkandena 4 och 6.

Ställningstagande

Vi menar att högskolan ska vara öppen för alla oavsett social bakgrund, etnisk tillhörighet, bostadsort, könstillhörighet eller funktionshinder. Den mångfald som finns i samhället måste avspeglas också i högskolan, när det gäller både studenter, lärare och forskare. Vi vill att kravet på högskolorna att arbeta med breddad rekrytering ska ersättas eller kompletteras med ett mångfaldsmål som också fokuserar på breddat deltagande och fullföljande av studierna.

En breddad rekrytering, ökad mångfald och mer blandade studentgrupper ökar utbildningens kvalitet. I en grupp där studenterna har skiftande utbildning berikas utbildningen av att olika erfarenheter, perspektiv och uppfattningar bryter mot varandra.

Vi anser att lärandet ska vara livslångt. Det måste finnas många vägar in i vidareutbildning, och det måste ges nya chanser under livets gång. En dynamisk arbetsmarknad ställer krav på flexibilitet hos den enskilda individen. Sverige behöver välutbildad arbetskraft, och individer förtjänar en extra chans. Därför är det viktigt att en 25:4-regel återinförs.

Om systemet med meritpoäng ska finnas kvar måste gamla betyg kunna räknas om.

Vi vill även i detta sammanhang framhålla vikten av möjlighet till ett samlat betygsdokument.

17. Studier under hela året, punkt 14 (s)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub394.

Ställningstagande

Det är hög tid att pröva att anpassa studentlivet till arbetslivet och införa studier under hela året. Det faktum att studenter bara studerar 40 veckor om året innebär en rad problem både för studenterna och för samhället. För de enskilda studenterna innebär det en ekonomiskt osäker situation under sommaren. Att sommaren är fri från studier innebär också att utbildningen tar längre tid än vad som är nödvändigt. Samhället får betala för dyra lokaler som står outnyttjade en stor del av året. Ett första steg kan vara att uppmana lärosätena att utveckla sina sommarkurser till kurser som studenterna kan tillgodogöra sig i sin ordinarie utbildning.

18. Övriga utbildningsfrågor, punkt 15 (s, v, mp)

av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s), Amineh Kakabaveh (v) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub349 yrkande 5 och avslår motionerna 2009/10:Ub209 och 2009/10:Ub561.

Ställningstagande

Vi anser att alla lärosäten ska få i uppdrag att årligen mäta hur stor andel av de nyutexaminerade från respektive utbildning om minst tre år som fått jobb som motsvarar utbildningen. Resultatet ska finnas tillgängligt för studenter och allmänheten och redovisas i marknadsföringen av utbildningen. Detta är också något som Högskoleverkets styrelse har begärt i en skrivelse till regeringen i februari 2006. Lärosätena bör också få i uppdrag att följa upp de studenter som inte avslutat en påbörjad utbildning. Att veta vilka orsaker som ligger bakom avhoppet är avgörande för arbetet med att förbättra kvaliteten i utbildningen. I båda fallen är det viktigt att statistiken är könsuppdelad, så att man kan få information om orsakerna är olika för kvinnor och män.

19. Försöksverksamhet med studentkontrakt, punkt 16 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub349 yrkande 6.

Ställningstagande

Utbildning är i tid och pengar en av de allra största investeringar som enskilda gör i livet. Studenterna ska kunna förvänta sig en utbildning av hög kvalitet. Många är dock osäkra på vad de kan förvänta sig av sin institution och sitt lärosäte. Det är inte heller tydligt vad som förväntas av den enskilda studenten. Miljöpartiet föreslår därför att universitet och högskolor ska kunna skriva s.k. studentkontrakt med sina studenter. I ett studentkontrakt definieras studenternas rättigheter och skyldigheter och lärosätens åtaganden.

För att främja arbetet med studentkontrakt bör Högskoleverket ges i uppdrag att genomföra en försöksverksamhet med studentkontrakt på fem universitet eller högskolor.

- 20. Uppföljning av kårobligatoriets avskaffande, punkt 17 (s)**
av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ub242.

Ställningstagande

Studentkåren har genom åren varit viktiga för att ge studenterna inflytande. Genom dem har studenterna varit representerade i beslutande organ inom högskolorna. Den 1 juli 2010 avskaffas kårobligatoriet. Studentinflytandet riskerar då att minska radikalt. Möjligheten för studentkåren att finansiera sin verksamhet genom medlemsavgifter kommer till stor del att försvinna, och de ekonomiska anslag som staten i stället kommer att ge till studentinflytandet är otillräckliga. Minskat studentinflytande riskerar i sin förlängning att leda till lägre kvalitet i utbildningen och att studenternas intressen inte tas till vara i tillräcklig grad.

Konsekvenserna av kårobligatoriets avskaffande för studentinflytandet på högskolor och universitet bör därför följas upp.

- 21. Studentfrågor, punkt 18 (s, v, mp)**
av Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s), Caroline Helmersson-Olsson (s), Amineh Kakabaveh (v) och Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:Ub349 yrkande 15 och 2009/10:Ub357 yrkande 3 och avslår motion 2009/10:Ub487.

Ställningstagande

Universiteten och högskolorna har ansvar för att tillhandahålla studenthälsovård som framför allt ska vara förebyggande. Någon närmare reglering av hur denna hälsovård ska fungera eller vilken omfattning den ska ha finns inte. Hur studenthälsovården fungerar varierar mellan olika lärosäten. Högskolorna avgör själva hur mycket resurser de vill lägga på den, och utvecklingen av anslag har inte följt utbyggnaden av högskolan. Studenthälsovårdens vikt måste understrykas. Omfattning och resurser varierar mycket från lärosäte till lärosäte. Studenterna måste veta vad de kan förvänta sig. Studenthälsan behöver därför kartläggas och utredas i syfte att skapa tydliga regler för dess verksamhet.

22. Högskolans personal, punkt 19 (mp)

av Lage Rahm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:Ju381 yrkande 39.

Ställningstagande

Undersökningar visar att ca 15 % av kvinnorna som studerar på grundutbildning och 25 % av de kvinnliga doktoranderna har blivit utsatta för sexuella trakasserier. Det är naturligtvis inte acceptabelt.

Det är enormt viktigt att högskolorna tar detta problem på allvar och arbetar aktivt för att motverka dessa destruktiva strukturer inom akademien. Som en del i detta arbete anser vi att Högskoleverket bör få i uppdrag att kartlägga förekomsten av sexuella trakasserier på universitet och högskolor.

Särskilda yttranden

1. Framtida förstärkningar av vissa utbildningar och lärosäten, punkt 5 (s)

Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s) anför:

Redan i dag, innan den stora generationsväxlingen på arbetsmarknaden slagit igenom fullt ut, ser vi att antalet utexaminerade inom vissa branscher tydligt understiger behovet. Behovet av en bättre dimensionering av högskolan utifrån arbetsmarknadens behov kommer att öka än mer i framtiden. Vi kommer i annat sammanhang att föreslå att en kompetenskommission bör tillsättas för att staten och högskolesektorn tillsammans med branschföreträdare snabbt ska kunna kartlägga utbildningsbehovet såväl nationellt som för varje län och region. Kommissionens analyser bör vara en av grunderna för dimensioneringen av den högre utbildningen.

2. Nya högskoleutbildningar, punkt 6 (s)

Marie Granlund (s), Mikael Damberg (s), Louise Malmström (s), Peter Hultqvist (s), Thomas Strand (s) och Caroline Helmersson-Olsson (s) anför:

Besluten att inrätta de senast tillkomna universiteten har varit välgrundade och har stärkt Sveriges position som forskningsnation, förstärkt kvaliteten i grundutbildningen och gynnat utvecklingen inom både offentlig sektor och privat näringsliv. Vi har valt att inte reservera oss till förmån för yrkanden som nu föreligger om universitetsstatus för vissa specifika högskolor. Det är dock enligt vår mening fel att i dagsläget göra ett definitivt ställningstagande att inga ytterligare lärosäten bör få ställning som universitet. Det måste även fortsättningsvis vara kvaliteten som avgör detta. Det skulle därför ha varit önskvärt att de högskolor som har lämnat in en universitetsansökan och som fortfarande har ambitionen att bli universitet skulle prövas seriöst av Högskoleverket med beslut av regeringen. Den nuvarande ordningen att utan vidare kvalitetsprövning avfärda inkomna ansökningar om universitetsstatus är inte acceptabel.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Fi254 av Solveig Hellquist (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en översyn av utbildningen och forskningen inom det ekonomiska området.

2009/10:Ju265 av Eva Olofsson m.fl. (v):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om relevant, obligatorisk utbildning om sexualiserat våld och mäns våld mot kvinnor för rättskedjan och yrkesutbildningar som juristlinjen och polis-, sjuksköterske-, läkar- och socionomutbildningarna.

2009/10:Ju381 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp):

34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskoleverket bör ges i uppdrag att ta fram jämställdhetsindikatorer.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genuskunskap respektive genuspedagogik bör ingå i examensordningarna för relevanta utbildningar.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en jämnare könsfördelning inom utbildningssektorn.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskoleverket bör få i uppdrag att kartlägga sexuella trakasserier på universitet och högskolor.

2009/10:C390 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

51. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vid fördelning av platser vid högskolor och universitet ska hänsyn tas till utbudet av bostäder för de studerande.

2009/10:Sf211 av Kalle Larsson m.fl. (v):

54. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättande av en professur i migrationsrätt vid lämpligt universitet.

2009/10:So311 av Peter Jonsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta till vara inflyttade läkares kompetens.

2009/10:So335 av Mikael Oscarsson och Jan Erik Ågren (båda kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att palliativ medicin bör bli en egen medicinsk specialitet.

2009/10:So403 av Thomas Nihlén m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om geriatrik och gerontologi på läkarutbildningen.

2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (s, mp, v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om beroendekunskap vid högskolor och universitet.

2009/10:So512 av Eva Olofsson m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kurser i barnets rättigheter ska vara obligatoriska utbildningar för grupper som i sin yrkesutövning kommer att ha kontakt med barn och unga.

2009/10:So529 av Cecilia Wigström i Göteborg m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att palliativ medicin bör bli en tilläggspecialitet för läkare.

2009/10:So583 av Eva Olofsson m.fl. (v):

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att frågor om tillgänglighet ska ingå som en del i arkitektutbildningen.

2009/10:So634 av Ingemar Vänerlov (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bättre och mer samstämmig utbildning av dem som i sin yrkesutövning möter människor med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

2009/10:So658 av Gustav Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det ökade behovet av geriatriker.

2009/10:Ub205 av Chatrine Pålsson Ahlgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av specialistutbildning inom geriatrik.

2009/10:Ub209 av Ulrika Karlsson i Uppsala och Christian Holm (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av en fri tentamensrätt.

2009/10:Ub210 av Sten Bergheden (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en försöksverksamhet med en högskola för långsamt lärande i Mariestad för begåvningshandikappade så att de kan få en högskoleutbildning.

2009/10:Ub218 av Hans Backman och Sven Bergström (fp, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten, som svarar för högskolorna, ska se över möjligheterna att stötta kommunerna när det gäller att finansiera distansundervisningen.

2009/10:Ub234 av Catharina Bråkenhielm (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förändringar i grundutbildningen för läkare och inrättande av en psykiatriutbildning.

2009/10:Ub240 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det stora behovet av fler utbildade teckenspråklärare.

2009/10:Ub242 av Phia Andersson och Sinikka Bohlin (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att följa upp konsekvenserna av kårobligatoriets avskaffande för studentinflytandet.

2009/10:Ub253 av Christina Oskarsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utbildningarna till lärare, polis och jurist ska genomsyras av genusperspektivet.

2009/10:Ub255 av Carin Runeson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av fler utbildningsplatser för läkare.

2009/10:Ub263 av Hans Backman (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskolan i Gävle ska erhålla universitetsstatus.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Högskolan i Gävle ska tilldelas rätt att bedriva utbildning på forskarnivå inom sina profilmråden.

2009/10:Ub264 av Chatrine Pålsson Ahlgren och Eva Johnsson (båda kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ökad utbildning i palliativ vård.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en påbyggnadsspecialitet i palliativ medicin.

2009/10:Ub265 av Chatrine Pålsson Ahlgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av utbildningskraven för socionomer i syfte att på ett bättre sätt bemöta våldsutsatta.

2009/10:Ub269 av Lennart Sacrédeus (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läkarutbildning i Dalarna.

2009/10:Ub281 av Lars U Granberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fortsatt utbyggnad av högskolan.

2009/10:Ub293 av Betty Malmberg (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att agronomprogrammet ska anpassas till Bolognaprocessen och ha en sammanlagd studietid på fem år.

2009/10:Ub315 av Sinikka Bohlin och Lars Wegedal (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åländsk utbildning på gymnasial nivå i Sverige.

2009/10:Ub322 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av fler läkare i Sverige.

2009/10:Ub331 av Inge Garstedt och Margareta Cederfelt (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av en allmäntjänstgöring för nyutexaminerade sjuksköterskor.

2009/10:Ub334 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning för att säkerställa kvaliteten i Sveriges lärosäten.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Södertörns högskola.

2009/10:Ub335 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om undervisning i försäkringsmedicin i läkarutbildningen.

2009/10:Ub336 av Maria Lundqvist-Brömster (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tandvårdens roll för att förebygga och uppmärksamma omsorgsbrist och övergrepp mot barn.

2009/10:Ub339 av Margareta B Kjellin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av geriatrik på läkarutbildningen.

2009/10:Ub346 av Carin Runeson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över behovet av att öka antalet utbildningsplatser för tandläkare.

2009/10:Ub349 av Lage Rahm m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla lärosäten ska få i uppdrag att följa upp de studenter som examineras och de studenter som hoppar av sin utbildning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en försöksverksamhet med studentkontrakt.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att områdesprov ska tas fram för urval till högskolan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att betyg i modersmål bör vara meriterande vid högskoleantagning på samma sätt som betyg i andra språk.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att 25:4-regeln bör återinföras.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gamla betyg ska vara lika mycket värda som nya vid urval till högskolan.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att nationella riktlinjer för studenthälsan ska tas fram.

2009/10:Ub355 av Christer Adelsbo och Göran Persson i Simrishamn (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en fortsatt utbyggnad av högskolan.

2009/10:Ub357 av Amineh Kakabaveh m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regler för studenthälsan.

2009/10:Ub360 av Rossana Dinamarca m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sfi-lärares utbildning.

2009/10:Ub365 av Göran Persson i Simrishamn m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att noga följa och eventuellt åtgärda skevheter i högskolans antagning från folkhögskolorna.

2009/10:Ub379 av Eva Olofsson m.fl. (v, c, m, fp, kd, mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kurser i barnets rättigheter ska vara obligatoriska på utbildningar för grupper som i sin yrkesutövning kommer att ha kontakt med barn och unga.

2009/10:Ub394 av Christina Axelsson och Carina Moberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa ett treterminssystem vid universitet och högskolor.

2009/10:Ub413 av Else-Marie Lindgren (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att kunna erbjuda fler utbildningar som berättigar till studiestöd inom alternativ medicin och integrativ medicin.

2009/10:Ub455 av Elisabeth Svantesson och Oskar Öholm (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en läkarutbildning vid Örebro universitet.

2009/10:Ub461 av Cecilie Tenfjord-Toftby (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra validering av utländsk lärarexamen.

2009/10:Ub463 av Mats Pertoft m.fl. (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda samordningen av högskolepedagogiska frågor på nationell nivå.

2009/10:Ub479 av Hans Stenberg och Susanne Eberstein (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utökad läkar- och tandläkarutbildning vid Umeå universitet.

2009/10:Ub487 av Margareta Persson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kårobligatoriet inte bör avskaffas innan frågan om tillfredsställande finansiering av studenters inflytande inom den högre utbildningen är löst.

2009/10:Ub494 av Lars Gustafsson m.fl. (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om validering av utländska examina.

2009/10:Ub499 av Lars-Axel Nordell (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en omfördelning inom ramen för det totala antalet högskoleplatser i syfte att öka antalet platser med ekonomisk ersättning vid Örebro Teologiska Högskola.

2009/10:Ub500 av Lars-Axel Nordell (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Örebro universitet bör få möjlighet att utbilda läkare.

2009/10:Ub503 av Börje Vestlund m.fl. (s):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hbt-kompetens i yrkesexamen.

2009/10:Ub504 av Matilda Ernkrans m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avsätta medel för uppbyggnad av en ny läkarutbildning vid Örebro universitet på liknande sätt som utbildningarna i Umeå och Linköping en gång etablerades.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anvisa Örebro universitet ett lärosäte för att i samarbete bygga upp en läkarutbildning vid Örebro universitet och också avsätta medel för detta samarbete.

2009/10:Ub523 av Christine Jönsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över hur man kan öka de svenska universitetens självstyre och stärka den akademiska friheten.

2009/10:Ub524 av Allan Widman (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Malmö högskola bör tilldelas universitetsstatus.

2009/10:Ub533 av Jennie Nilsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om universitet, högskolor och forskning i Västsverige.

2009/10:Ub536 av Monica Green (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om högskolans tredje uppgift.

2009/10:Ub539 av Ulrika Carlsson i Skövde (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att antalet läkarutbildningsplatser i Sverige bör ses över så att de räcker för den framtida rekrytering som behövs till yrket.

2009/10:Ub549 av Anna Tenje (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en långsiktigt hållbar personalförsörjningsplan med flera strategier för hälso- och sjukvården och omsorgspersonal.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbättrade villkor för sjuksköterskor som vidareutbildar sig till specialistsjuksköterskor.

2009/10:Ub551 av Marie Granlund m.fl. (s):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten till samlade betygsdokument.

2009/10:Ub555 av Marie Granlund m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nytt resurstilldelningssystem som möjliggör högkvalitativ utbildning och forskning i hela landet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om breddad rekrytering.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetslivserfarenhet ska vara meriterande vid tillträde till högskola och universitet.

2009/10:Ub561 av Anne-Marie Pålsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över privata företags möjligheter att sälja akademisk utbildning.

2009/10:Ub565 av Maryam Yazdanfar och Anders Ygeman (båda s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler högskoleplatser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fler utbildningsplatser och om traineeplatser och praktik i högskoleutbildningarna.

2009/10:Ub570 av Finn Bengtsson och Barbro Westerholm (m, fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utbildning och forskning i geriatrisk klinisk farmakologi.

2009/10:MJ471 av Karin Svensson Smith m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma föreskrifter för tillämpning av högskolelagens formuleringar om hållbar utveckling så att ekonom-, civilingenjör-, och juristutbildningar och andra relevanta högskoleutbildningar innehåller vad som behövs för att förstå de naturvetenskapliga kriterierna för hållbar utveckling.

2009/10:N369 av Anita Brodén och Nina Larsson (båda fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av samverkan på forskarbasis mellan industri och högskola/universitet.

2009/10:N389 av Ulf Holm m.fl. (mp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åtgärder för stärkande av ledningskompetensen inom socialt företagande bör utredas.

2009/10:N468 av Andreas Norlén m.fl. (m, c, fp, kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av yrkesutbildning, högre utbildning och forskning för Östergötlands utveckling.

2009/10:N472 av Tomas Eneroth m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att särskilt uppmärksamma småföretagens behov när utbildningssystemen byggs ut.

2009/10:N475 av Mona Sahlin m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om den regionalekonomiska betydelsen av forsknings- och utbildningsresurser samt behovet av att öka interaktionen mellan högskolan och den omgivande arbetsmarknaden.

2009/10:A210 av Torbjörn Björlund m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en handlingsplan för ökad arbetsmiljökunskap.